Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN — SỐ THỨ 2761 — MUI SỐ 1 — NGÀY THỨ NĂM 3 JUIN 1926

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 183

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trois mois (Ba tháng)	Six mois (Sáu tháng)	Un an (Một năm)	Nước ngoài (Ngoại quốc)	Nước ngoài (Ngoại quốc)	Nước ngoài (Ngoại quốc)	Nước ngoài (Ngoại quốc)
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00	
Các làng và							
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cách phòng tật dịch ở cái buổi mới sang mùa nóng nực này

Quan đốc-lý thành phố Hà-nội đã có giấy sức cho các trưởng phố phải đi báo cư dân thành-phố, cách ăn ở phải hết sức giữ gìn cho cẩn thận, để phòng các sự tật bệnh trong cái buổi mới bắt đầu nóng nực này.

Xứ ta ở gần nhiệt-đái, nhiệt-độ cũng có hơi cao, hễ gần cứ đến cuối xuân sang hè, vào khoảng cuối tháng ba sang tháng tư, khí giới đương ấm áp mà đổi ra nóng nực, người ta chịu sao cho khỏi ốm đau, nào là mụt nhọt ghẻ lở, bệnh sốt bệnh lỵ, nhất là bệnh tả thổ tả lại rất là gớm ghê. (Trẻ con lại càng nhiều bệnh, ta thường nói nheo nhóc như con trẻ mùa hè là thế). Người minh xưa kia vẽ cách sự thực dụng đã không mấy cái khảo cứu đến, tinh lại hay cẩu-thả, chẳng biết thế nào là vệ-sinh mà cũng chẳng cần gì đến sự vệ-sinh, cách thức ăn ở, gặp sao hay vậy, thành ra mỗi năm một lắm, lại mắc phải tật bệnh gớm ghê.

Nói ngay như ở xứ Bắc-kỳ ta đây, cái bệnh thời khí này, thật không mấy năm là không có, mà lắm khi thật là dữ dội lạ thường, (nhất là các nơi tụ hội đông người lại càng tệ). Người minh lại vì tính hay lười biếng, không chịu suy xét cho đến nơi, gặp việc gì mà trí người không hiểu được thì liền đổ cho qui thần, nào là kẻ ỷ yêu, nào là tiền quan ôn, ngoài cái cách cúng bái cầu nguyện không còn biết phép gì để giải trừ dịch lệ nữa. Đến khi cúng lễ rồi, mà tai vẫn không qua, nạn vẫn không khỏi, thì lại đổ cho số mệnh lại giời, qui thần cũng không bênh vực nổi, thôi đành bó tay mà chịu dương mắt mà nhìn.

Từ ngày y-học Thái tây truyền bá sang xứ ta, phàm những phương-pháp vệ-sinh có quan thiết đến sự khỏe mạnh của người ta là thế nào, đều giảng giải rõ ràng, mong cho người minh cùng hiểu và cùng giữ. Lúc gặp những tật bệnh gớm ghê, xưa kia ta vẫn cho là không chữa được (như bệnh lao, bệnh cùi, bệnh dịch hạch, bệnh thổ tả, ván ván), đến hết sức khảo xét bệnh nguyên và tìm kiếm thuốc để chữa, đến bây giờ cũng đã dần dần có kết quả hay, thành-hiệu ở trước mắt người ta, thật là sống sờ sờ ai cũng thấy. Thế mà xem ra người minh vẫn còn nhiều người bình như vẫn chưa tin, cứ hằng năm đến buổi bắt đầu sang tháng tư này thì đua nhau cúng lễ, tốn tiền bạc, mất thì giờ, làm những việc hão huyền vô ích, còn đến những việc rất cần thiết để phòng giữ tật bệnh cho người ta trong cái lúc khí giới thay đổi rất mau rất mạnh này, như ăn uống phải biết kiêng khem, nhà cửa phải cho sạch sẽ, thì lại chểnh mảng mà không lưu tâm đến, thế chẳng phải là một việc đáng hổ thẹn và đáng phàn nàn cho dân-tộc Việt Nam ta du?

Ôi, ở thế-kỷ hai mươi này, hơn thì được kém thì thua, là cái lẽ tự-nhiên của đời, chỉ nên bo bo về cái lý-thuyết của mình, thấy một việc hay mà cứ chưa được đành như cái lý-thuyết của mình, thì cũng đành bó tay ngồi đấy, chứ không chịu tìm tòi thành vào. Ông tán-dương quan Thống-chế Pétain, và quan Toàn-quyền Sta rất về cái chính sách đối với Tây-ban-nha và Maroc.

Cuộc hội-nghị lần thứ hai của hội liên-hiệp quốc-tế về việc yêu-cầu quyền bỏ-cử cho đàn bà đã họp ở nhà đại-học Sorbonne, do M. Lamoureux chủ tọa. Hơn hai nghìn người dự-hội của bốn nước có đến dự nghị; trong các bản tờ trình của đại hội-đồng sẽ bàn đến, nói về tình cảnh của đàn-bà có con, mà không có chồng; về sự bình-đẳng của đàn-ông, và đàn-bà trong cái sự làm lụng. M. Lamoureux đọc diễn-văn có nói cái phong-trào nữ quyền ở thế-giới hiện nay rất mạnh, và cái mục-đích về việc ấy rất là cao thượng. Các đại-biểu của Á đông có cảm tạ nước Pháp đã sẵn lòng hoan-nghênh các đại-biểu ấy.

Việc bảo cử

M. Edmond Cavillon, công-bộc thị đảng trúng cử nguyên-lão nghị-viện ở quận Somme được 671 về.

Tại hội địa dư học

Hội Địa-dư họp, M. Roume danh dự Toàn-quyền thuộc-địa chủ-tọa để phát giải France Gardec cho đại-tá Abadie về quyển sách : *Les races du Haut Tonkin* và giải thưởng Armand Rousseau cho M. Collard về quyển « *Cambodge et Cambodgiens* ».

Việc nước Ba-lan

Có tin ở nước Đức nói rằng thống chế Pilsudski không muốn nhận chức tổng-thống, vì ông cho rằng cứ theo như pháp hiến thì cái quyền-chức của quan tổng thống nhiều lắm. Nghe đâu ông có cử M. Paschcwski, bộ-trưởng Nông-nghiệp thế vào chân ông. Nghe đâu vì sự về sau ông không được thắng mấy nên ông quyết định như thế.

Việc ở Phi-luật-tân

Linh cảnh sát, và nhân dân có việc xung đột nhau ở Sau fernando De Pampanga. Có 4 người chết, 15 người bị thương.

Linh cảnh-sát muốn dẹp loạn ở châu Lasao, phải đánh đuổi quân khởi-nghĩa, giết chết mất 50 người, bắt được 5 người, và bắt được khí-giới, và đạn dược.

(Indopacifi)

Tự minh gây lấy điều tai nạn, thì không thể tránh được, mà bỏ cái tư-tưởng sai lầm và sự cử động vô lý ấy đi thì hay lắm.

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 31 Mai 1926

Việc nước Pháp

Tại nghị-viện

Ngày hôm qua, đảng xã-hội độc lập họp lần trong một kỳ đại hội-đồng chung. Sau cuộc đại hội-đồng ấy, có lại-sảo cho báo hãi rằng nhiều chính đảng mới này có ý công nhận cái ảnh-hưởng lớn của các lý-thuyết xã-hội, song không muốn làm một đảng cải-lương tuân theo lý-thuyết ấy; và cũng muốn nhất những điều kinh nghiệm mà thay thời đổi thay.»

Buổi chiều, M. Painlevé chủ-tọa một bữa tiệc, có nói rằng về đường chính-trị ta có quyền tẻo-bảo, và phải tây-tiện mà thay đổi. Ông có ý trách những nhà lý luận, chỉ biết bo bo về cái lý-thuyết của mình, thấy một việc hay mà chưa được đúng như cái lý-thuyết của mình, thì cũng đành bỏ tay ngồi đấy, chứ không chịu tìm thành vào. Ông tán-dương quan Thống-chế Pétain, và quan Toàn-quyền Steeg về cái chính sách đối với Tây-ban-nha và Maroc.

Cuộc hội-nghị lần thứ hai của hội liên-hiệp quốc-tế về việc yêu-cầu quyền bỏ-cử cho đàn bà đã họp ở nhà đại-học Sorbonne, do M. Lamoureux chủ tọa. Hơn hai nghìn người dự-hội của bốn nước có đến dự nghị; trong các bản tờ trình của đại hội-đồng sẽ bàn đến, nói về tình cảnh của đàn-bà có con, mà không có chồng; về sự bình-đẳng của đàn-ông, và đàn-bà trong cái sự làm lụng. M. Lamoureux đọc diễn-văn có nói cái phong-trào nữ quyền ở thế-giới hiện nay rất mạnh, và cái mục-đích về việc ấy rất là cao thượng. Các đại-biểu của Á đông có cảm tạ nước Pháp đã sẵn lòng hoan-nghênh các đại-biểu ấy.

Việc bảo cử

M. Edmond Cavillon, công-bộc thị đảng trúng cử nguyên-lão nghị-viên ở quận Somme được 671 về.

Tại hội địa dư học

Hội Địa-dư họp, M. Roume danh dự Toàn-quyền thuộc-địa chủ-tọa để phát giải France Gardec cho đại-tá Abadie về quyển sách : *Les races du Haut Tonkin* và giải thưởng Armand Rousseau cho M. Collard về quyển « *Cambodge et Cambodgiens* ».

Việc nước Ba-lan

Có tin ở nước Đức nói rằng thống chế Pilsudski không muốn nhận chức tổng-tổng, vì ông cho rằng cứ theo như pháp hiến thì cái quyền-chức của quan tổng thống nhiều lắm. Nghe đâu ông có cử M. Paschcwski, bộ-trưởng Nông-nghiệp thế vào chân ông. Nghe đâu vì sự về sau ông không được thắng mấy nên ông quyết định như thế.

Việc ở Phi-luật-tân

Linh cảnh sát, và nhân dân có việc xung đột nhau ở Sau fernando De Pampanga. Có 4 người chết, 15 người bị thương.

Linh cảnh-sát muốn dẹp loạn ở châu Lasao, phải đánh đuổi quân khởi-nghĩa, giết chết mất 50 người, bắt được 5 người, và bắt được khí-giới, và đạn dược.

(Indopacifi)

Việc Trung-hoa

Ngày 27 Mai 1926

Quốc dân quân lại hoạt-động

Quốc dân quân ở mặt tây bắc lại chia làm sáu đạo về đánh Sơn-tây, Phụng-ngọc-Tường tự làm chức bảo an tổng tư lệnh. Từ hôm 18 Mai đến giờ quốc dân quân đã khai chiến với liên quân nhiều trận rất kịch liệt, quân tinh-nhuệ bên đến bị chết hại nhiều.

Ngô-Bội-Phu với tòa nội-các Nhan-huệ Khánh

Ngô bội Phu có tuyên ngôn rằng đã thế nào Ngô cũng hết sức giúp cho tòa nội-các Nhan-huệ-Khánh được thành lập. Nếu ai phản đối Nhan thì là phản đối Ngô, Ngô sẽ coi như kẻ thù mà trừ đi.

Ở Tứ-xuyên lại có chiến tranh

Ở Tứ-xuyên từ hôm 21 Mai lại xảy ra cố chiến tranh vì Dương-Sâm mang quân đánh đuổi đốc quân tỉnh ấy là Viên-tổ Minh. Hai bên kịch chiến ở Trùng-khánh, dân coi sợ hãi bỏ xứ sở trốn đi các nơi.

Trương, Ngô vào Bắc-kinh

Trương-tác-Lâm và Ngô-bội Phu đã với nhau cùng vào Bắc-kinh để giải quyết thời cục. Nương nói hội kiến cùng chết định ở nhà Trương Ngô có hội triển ở Bắc-kinh. Cuộc hội kiến ấy không chắc có thành không, vì hai bên ra ý ngờ nhau lắm.

(Dịch báo Tân)

Ngày 1er Juin 1926

Việc ở Bắc-kinh

Lại đích nhau ở quanh quanh Bắc-kinh. Một đại đội của tướng Lý chan-Lâm kiểu nghịch ngày chủ nhật ở gần Nguyên-tôn. Sự khi chết đến đường hỏa xa, thì bước được khí giới của quân ấy.

Đường giao-thông từ Bắc-kinh đến Taiân-fu bị đứt. Quốc-dân-quân tiến gần quanh Bắc-kinh, và đã đóng đến ở chỗ cách Bắc-kinh 17 kilomètres. Quân của Lý-sánh-âm khởi nghịch, nghe đâu là do quốc-dân quân xui giục, vì vậy lắc quốc dân quân nổi, thì quân ấy khởi nghịch.

(Indopacifi)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi có chút việc, hỏi về pháp luật, xin ngài làm ơn chỉ bảo cho, tôi lấy làm cảm tạ ngài lắm.

Nguyên tôi có chơi với một người buôn bán ở tỉnh N Đ, một hát họ là 900 $ đồng làm 30 tháng, tôi mua rồi, đóng được 18 tháng. Chẳng may năm ngoái người ta vỡ nợ trốn mất. Tôi còn thiếu lại 12 tháng họ không biết đóng cho ai, mãi đến tháng ba vừa rồi tôi nhận được thư của thầy kiện ở tỉnh H N, viết thư cho tôi, nói rằng thay mặt người vỡ nợ mà đòi cái món tiền họ ấy, thì tôi cứ theo như lệ họ cần chứng tôi, mà gửi cho thầy kiện ấy 3$ và trong thư tôi viết cho thầy kiện rằng : tôi cũng theo như lệ họ cần chứng tôi mà gửi đóng mỗi tháng là 30 $, thì thầy kiện lại viết thư cho tôi bảo tôi phải giả cả một lần là 360 $, nếu tôi không giả rà một lần thì sẽ đưa ra tòa. Xin ngài làm ơn cho tôi biết rằng : tôi không trả mà một lần thì thầy kiện có phép đưa ra tòa bắt tôi phải trả ngay một lần không ? Vì trong số họ chỉ phải chậm lại, là vì người năm cái họ vỡ nợ trốn đi, thì cái lối ấy tại người nợ trốn đi, chứ không phải tại tôi, và lại từ khi người ấy vỡ nợ, thì cũng chưa thấy tôi hỏi đến việc ấy. Xin ngài làm ơn chỉ bảo cho tôi lấy làm đa tạ.

LỜI ĐÁP. — Phải tính đến bây giờ xem còn thiếu bao nhiêu tháng thì trả bấy nhiêu tháng, chứ không phải trả cả số tiền còn nợ, mà cũng không thể chỉ gửi trả một tháng đi được. Nhưng trước hết ông phải xem thấy kiện ấy có tư-cách nhận tiền thay người kia không, nghĩa là có giấy ấy quyền của nhà nói không đã.

Pa. h. L.

Cuộc công-thải Đông-pháp

(Tiếp theo)

Mở số lần thứ mười bảy

Ngày 1er Juin 1926

1016 số sau này mỗi số trúng 100 đ'ng

21.110	118.225	6.679	86.670
41.802	67.898	2.580	55.933
51.010	119.462	72.895	114.685
99.059	25.889	99.672	74.823
52.446	86.135	88.398	75.626
23.707	21.789	42.372	84.512
116.247	100.361	79.892	62.909
86.769	83.198	111.129	97.497
45.449	49.862	97.316	53.925
53.814	63.888	112.293	36.842
121.116	119.518	93.864	89.396
81.212	109.277	83.032	46.068
18.007	114.667	114.700	61.005
116.184	116.686	74.322	14.852
18.916	112.708	43.195	63.372
98.559	82.911	30.974	5.383
41.826	44.943	102.948	45.071
53.755	39.967	70.243	1.595
41.661	70.274	53.966	65.514
67.305	15.636	78.079	20.282
81.366	2.687	29.328	96.461
88.472	100.428	26.021	91.017
81.950	94.687	66.693	10.906
120.865	68.379	102.466	29.716
77.647	80.272	39.314	30.087
10.6.2	85.501	37.349	74.838
25.614	25.317	69.947	35.667
61.099	108.311	7.229	90.562
121.442	52.297	543	115.244
102.775	16.597	4.243	118.552
54.787	119.620	79.306	14.062
72.097	92.740	36.723	70.853
84.025	25.136	20.298	39.095
15.850	121.834	116.080	91.787
13.697	55.896	101.093	81.245
86.843	40.608	30.917	101.818
4.105	50.892	89.496	70.635
71.709	47.385	16.361	55.486
122.342	74.949	65.251	24.220
100.021	97.028	104.095	14.653
113.611	110.608	85.823	56.842
109.058	103.895	73.524	18.350
78.619	97.206	85.781	95.375
30.119	71.546	23.078	32.361
40.600	47.314	122 142	31.131
96.565	5.166	57.773	88.365
98.434	111.599	89.425	122.005
55.801	98.453	41.617	33.296
111.240	111.697	52.463	31.338
121.007	9.086	31.857	41.977
81.202	91.826	48.493	106.742
54.209	118.215	56.595	18.836
112.691	7.019	64.269	59.042
9.166	106.070	43.466	57.819
27.072	83.429	55.178	102.203
43.402	104.970	958	107.520
80.534	60.083	99.550	55.424
57.837	61.084	33.697	91.086
102.189	51.036	31.086	84.942
36.723	77.063	39.539	105.511
75.468	146.603	53.032	62.074
73.453	53.830	81.572	30.836
22.427	36.553	23.631	9.938
29.294	84.720	78.289	51.207
23.371	121.515	38.498	104.471
77.257	52.818	75.116	118.759
97.710	66.605	106.937	109.334
110.211	96.488	21.755	6.372
86.372	68.365	119.544	37.821
32.800	109.738	371.707	14.029
24.744	121.127	86.098	27.346
80.713	78.076	56.093	40.831
77.463	79.129	96.783	8.844
113.631	69.296	11.142	54.369
78.155	54.573	41.888	18.052
111.396	37.833	81.509	99.061
78.270	66.638	113.335	67.964
60.454	103.856	114.818	7.625
97.933	100.806	41.437	78.224
83.937	32.414	54.895	81.795
83.224	117.101	95.731	103.176
116.692	36.110	57.783	112.398
47.276	103.930	15.548	1.715
79.195	71.359	33.174	31.276
73.175	100.587	97.672	75.815
5.801	43.152	2.212	84.092
81.074	129.676	105.835	81.414
59.477	90.483	18.208	51.587
25.666	81.973	120.334	47.047
77.722	110.784	41.445	109.634
72.620	26 052	69.620	53.803
13.747	71.167	91.386	101.593
53.708	70.998	9.416	70.781
64.710	41.417	54.388	81.384
98.533	90.994	55.023	78.528
51.880	95.168	114.386	91.525
69.693	65.678	93.839	80.972
111.014	40.671	55.866	120.217
109.334	29.628	87.466	75.313
50.675	9.751	98.893	107.944
100.744	34.164	105.859	37.049
21.791	36.834	69.259	83.144
65.612	94.141	33.018	77.614
32.608	101.137	83.136	98.296
90.450	44.313	59.437	121.325
52.495	100.874	86.693	123.525

(Còn nữa)

MÂY BÀI THUỐC TRỊ BỆNH TẢ

Bản quán lại tiếp được mấy bài thuốc trị bệnh tả rất là giản-dị, và có công-hiệu, xin quý-báo làm ơn đăng lên báo, thương đời mọi người cùng biết mà thông-dụng.

Sang mùa hè năm nay khí trời độ dột, bệnh dịch-tả truyền-nhiễm rất là ghê gớm, tôi có thi-nghiệm được bài thuốc sau này rất là giản-dị, và công-hiệu xin hiến báo cho đăng :

1. Biển đậu bào vỏ thân nước gừng sao vàng.
2. Hà-thương đã sống.

Hai phần bì-bì-tậu một phần hà-thương nấu làm nước uống hàng ngày có thể trừ được thứ độc tả khí.

Thọ Nam-sơn y-quán
Duyên-hà, Thái-bình

* * *

Tôi được biết quí báo sẵn lòng làm ơn đăng những bài thuốc chữa chứng bệnh dịch tả, nay tôi có biết một bài thuốc và một cách cấp cứu ở ký-thư, xin nhờ quí báo làm ơn đăng lên báo chương, hoạ may có được bổ ích một phần ở trong trăm nhà. Cứ như sau này, ai mắc phải bệnh nào mình bệnh, sự cũng có người làm, vì rằng bệnh-tả cũng có hàn cũng có nhiệt) nó cảm thử khí, có sớm thấp khí, như năm nay cảm thử khí có phần nhiều. Tôi xin giải hàn, nhiệt, thử, thấp như sau này :

1. Cảm thấp khí thì bụng sôi mà đi.
2. Cảm thử khí thì khát mà buồn [bẹp.
3. Nhiệt tà hay nồng nước lạnh, [mà nồng nhiều.
4. Hàn tà có khát nồng ít, mà nồng [nước nóng.

Đại khái chữa bệnh phải ra như thế, còn hơn là nhất định.

Phương cấp cứu

Khi người nào phải lấy một bát muối bỏ vào cái nồi 7 tuổi, lấy lá chuối bịt kín, đun thực sôi, để người lấy nằm lên cái chõng, bay cái giường tai bỏ chiếu ra, trên trăm cho kín, để rồi nước vào từng rốn mà xông, bao giờ mồ hôi ra khắp mình như mưa thì thôi, nếu chưa được lại đem lại xông cả lần nữa lượt, kỳ được mồ hôi như thế mới thôi, cách này chữa ăn dịch đã nghiệm.

Bài thuốc

Sa sâm 4 đồng, Hoài-sơn (sao) 4 đồng, Bắc-mộc-hương 2 đồng, Thần-khúc (sao) 3 đồng, Xích-linh 4 đồng, Trạch-tả 5 đồng, Xa-tiền (sao) 5 đồng, Bạch-biển-tậu (sao) 10 đồng. Bạch-linh 3 đồng, Thương-truật (sao tàm sao) 4 đồng, Sa-nhân (sao) 2 đồng, Tế-dệp 2 đồng, Trí-thảo 1 đồng, Hậu-phác 4 đồng tẩm gừng sao.

Tùng ấy vị tây sắc, thy tán, bỏ vài ngọn hương-nhu, mấy lá hắc-hương sao mà uống.

Còn những vị nào tây người hàn nhiệt đoán cho đúng mà gia giảm.

Thực là nhiệt, thì bỏ vị hậu-phác sao gừng đi, cho 2 đồng Hoạt-thạch đốt đỏ lên mài vào với thuốc, và 2 đồng xuyên-liên sao gừng.

Thực là hàn, thì có quế tốt mài vào thuốc độ 1, 2 phân, với 3 đồng sao khương sao ớt, đừng đồng Phụ-tử, vì chứng tả là chân âm đi rào rồi, như có thể thì lấy năm là trần thì gừng sao bỏ vào thuốc mà sắc, hay là lấy 5, 6 miếng gừng tẩm nước trái lịch sao bỏ vào thuốc mà sắc.

Nếu khát nước quá, thì gia 4 đồng thiên-hoa-phấn, lấy vị khổ-tử mài với nước trong độ 2, 3 phân mà uống.

Nguyễn-thế-Mỹ (Lai-khê)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tin Saigon

Quan Toàn-quyền Varenne diễn thuyết về cái chính sách mới của ngài

Sáng hôm qua, thứ ba 1er juin, quan Toàn-quyền Varenne đã đến thuyết-lý tại nhà hát-tây Sài-gòn về cái chính-sách mới của ngài cùng các Hội-đồng dân-cử.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	26 độ
15 giờ	30 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 10
— nhì, —	9 50
— ba, —	9 00
Thóc hạng nhất, —	5 50
Bắp ngô	4 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 2 Juin 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 17 f. 40.

Trái giá quốc trái.

Ngày 1er Juin 1926

3 %, hoàn dần		65 f. 00
3 1/2 %, hoàn dần		86 f. 75
6 %, vĩnh viễn	1917	45 f. 00
5 %, »	1918	45 f. 00
5 %, »	1920	64 f. 50
6 %, hoàn dần	1920	72 f. 80
6 %, »	1925	98 f. 30
3 %, vĩnh viễn		47 f. 50
5 %,	1915-1916	54 f. 90

Tin tàu. — Tàu *Songbo* đến ngày 3 juin hồi 10 giờ sáng và Haiphong sẽ nhảy đi Hongkong, đường Hoihow và Fort Bayard.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 2 Juin.

Đường Đồng-đăng lên Nam-quan. — Con đường mới từ Đồng-đăng lên Nam-quan là đường làm trên con đường xe hỏa đã thi hồi từ ngày 1er Novembre này sẽ cho công chúng đi lại.

Quan Thống-sứ đi kiểm tuyến. — Sáng hôm qua, thứ ba 1er juin, hồi 6 giờ quan Thống-sứ Robin lên kinh-lược tỉnh Phú-thọ và Tuyên-quang, có M. Estrat là thư-ký riêng của ngài và M. Braemer là chánh sở sanh-hàng cùng đi với ngài.

Hồi 8 giờ 15 ngài tới Hưng-hóa thì có quan Đại-lý ra nghênh tiếp và có đủ các quan chức, các điền-chủ và các nhà truyền giáo ra chào ngài. Đến 2 giờ thì quan Thống-sứ tới Phú-thọ. Ngài cùng với quan Công-sứ Phú-thọ lên toàn sứ Tam-tang ở Thanh-ba và đến 11 giờ 30 thì về tòa sứ, ngài có tiếp các quan chức, các nhà điền chủ và các nhà truyền giáo trong tỉnh.

Buổi chiều quan Thống-sứ Robin lên thăm sở Tài-nghiệm nông phố ở Phú-thọ. Hồi 5 giờ 30 chiều ngài tới Phả-đoan thì ngài lại lên ngay Tuyên-quang, hồi 8 giờ thì tới nơi.

Hội-đồng Báo-hộ. — Sáng ngày kia, 4 juin, hồi 9 giờ, Hội-đồng Bảo-hộ sẽ họp tại phủ Thống-sứ, do quan Thống-sứ Robin chủ tọa.

Một cuộc diễn-thuyết tại nhà Nhảy đầm. — Bản-quán được tin rằng đến tối thứ bảy 5 juin này hội Công-hòn dân-chủ (Union Républicaine) sẽ họp tại nhà Nhảy-đầm và trong kỳ hội-đồng ấy, bác-sĩ Lamouroux sẽ diễn thuyết về vấn-đề « bệnh giang-mai » là cái bệnh rất thông-thường trong xã-hội ngày nay và lại có chớp ảnh nữa. Công-chúng sẽ được vào nghe từ 9 giờ rưỡi trở đi.

Cuộc diễn-thuyết ấy rất có ích cho xã-hội ta ngày nay, vậy người Annam ta ai biết tiếng Pháp cũng nên đến nghe lắm.

Việc đánh thuế về lợi tức của các nhà công thương. — Trong số báo hôm qua, bản quán đã thuật qua công việc kỳ hội-đồng các hội dân cử họp tại phòng Thương-mại Hanoi để bàn về việc đánh các thứ thuế mới, nay lại tiếp được tờ tự sự kỳ hội-đồng ấy, của ông hội-trưởng phòng Thương-mại lai cảo như sau này :

Ngày 1er juin hồi mười giờ M. Bord là hội-trưởng phòng canh-nông Bắc-kỳ đã triệu tập các ông đại-biểu các hội-đồng dân cử tại Bắc-kỳ cùng phòng Thương-mại tại phòng Thương-mại Hanoi.

Sau khi nghị-luận về các khoản thuế mới xong thì hội-đồng đồng thanh ưng thuận định đưa ngày như sau này :

Chiếu chỉ Chính-phủ có giao cho các hội-đồng dân cử khảo sát kỹ càng cái bản dự thảo nghị định về việc cải cách các ngạch thuế khóa, nhưng xét ra các hội-đồng ấy nay chưa có đủ các điều kiện cần-yếu để mà quyết định được, vậy hội-đồng định cử một tiểu hội-đồng có hai mươi hội viên để trực tiếp với các công sở mà kê cứu mọi điều cần phải biết ; hội đồng lại định rằng khi ban tiểu hội đồng ấy khảo sát xong thì sẽ trình bày công việc cùng đại hội-đồng để đại hội-đồng quyết định.

ĐỨA TRẺ MỒ-CÔI Ở PARIS

Thứ tư 2 Juin 1926 tại rạp

CINÉMA PALACE HANOI

Một cuộc đời đầy những sự hy-sinh, những sự cực-khổ, những sự đau-đớn, những sự vui-vẻ của những đứa trẻ mồ-côi ở Paris — Tích chuyện rất hay, cảm động nhất lúc người mẹ đứa trẻ mồ-côi lìa trần, khi nhắm mắt, dặn đò, dạy bảo con một cách rất bi ai và khi đứa trẻ mồ-côi một mình thơ thẩn ở đời, tình cảnh rất thảm thương.

Tích chuyện trình thám này không khác như mọi chuyện nhỏ những hoặc nhẹo lộn bịa đặt ra để làm trò cười vô vị, mà nó là một chuyện có tích đặt ra phim ảnh rất có giá trị, gồm cả sự hay nữa, toàn thưởng đạo lý cả cả — Xem lúc vui, lúc buồn, có ý vị lý thú một cách cao xa.

Phim ảnh này chia ra chiếu ba tuần lễ ;

Thứ tư 2 Juin chiếu hồi thứ 1 và 2
— 9 — 3 và 4
— 16 — 5 và 6

3.008

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thuộc đệ nhất đẳng Bảo-chế-sư tỉnh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, GIÁP NHỊ số 236

3016.

Về bài toán-pháp trong kỳ thi bằng Cao đẳng tiểu-học Pháp Việt mới rồi. — Các theo như dư-luận thì hai bài toán-pháp trong kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu-học Pháp-Việt (diplôme d'études primaires supérieures franco-indigènes) mới rồi, phải bài thứ nhất khó quá và nhất là đối với học sinh trường nữ Sư-phạm, vì xét ra chương-trình về môn đại-số học của trường Sư phạm chỉ nói : Résolution de l'équation numérique du 2e degré à une inconnue. Sau nữa môn lý ở trong chương-trình lại viết chữ optique ông thì có thể hai bản đi cũng được vì là cái thời giờ dạy toán-học ở các trường nữ Sư-phạm bao giờ cũng ít lắm.

TRƯỜNG TRƯƠNG-MINH-SANH HANOI

Quan Đốc trường Trương Minh Sanh có lời bá cáo cho các học sinh biết rằng :

Bắt đầu từ nay những học sinh nào muốn xin theo học lớp Thành chung (Cours Complémentaires) thì phải học đủ bốn năm mới được thi bằng Cao đẳng tiểu học Pháp Việt (Diplôme de fin d'Etudes).

Còn bằng Cao đẳng tiểu học tây thì phải học đủ 2½ năng thì mới được thi. Những ban ấy năm nào cũng bắt đầu từ ngày 15 Juin đến ngày 15 Août năm sau, chương trình học chia ra làm năm, song hết năm thứ nhất những học sinh theo số điểm thi trong năm (Compositions semestrielles) cộng lại mà nếu được 10 điểm thì mới được lên theo học năm thứ hai (Moyenne 10) và lớp Thành chung cũng theo như thế mà lên năm thứ hai thứ ba và thứ tư.

Những học sinh đã học năm thứ tư ban Thành chung thì vào trường Lycée (Concours d'admission à l'Ecole des Travaux Publics), thì bắt đầu học từ ngày 15 Juin này.

Vậy ai nghỉ hè năm nay thì nhà trường lại mở thêm hai lớp cho nữ học sinh và nam học sinh đã có bằng tốt nghiệp Sơ học Pháp Việt để thi vào trường Bưởi hay trường Sư phạm. Những ban ấy học riêng. Nam học sinh học buổi sáng từ 6 giờ đến 10 giờ và nam nữ học sinh thì buổi chiều từ 2 giờ đến 5 giờ.

Thi chức quản kiểm lâm. — Sáng hôm hè ba, tại phủ Thống-sứ đã mở kỳ thi tuyển cách quản kiểm lâm tập sự (Garde principal stagiaire des forêts). Các đầu bài thi đăng như sau này :

Âm tả

Statut de la nature
Déboisement : péril universel, ruine des pays

Le déboisement apparaît un des fléaux les plus redoutables qui menacent l'humanité. Il peut avoir sur la vie même de l'univers.

On ne saurait trop le répéter : il est le déséquilibre climatique, la cause des sécheresses désastreuses et des inondations.

Rien ne semble plus paradoxal, plus absurde et plus abominable à la fois que ce double effort de l'homme s'acharnant à détruire la richesse immense des forêts et s'évertuant en même temps à réparer sa faute par des travaux où brille sa science seule, au détriment de sa bourse et de son bien-être. A quoi bon avoir acquis tant de prépondérance sur la nature pour l'employer comme tous les puissants, d'une façon si tyrannique et si folle !

Une fois le pré-bois dégarni d'arbres que deviendra la source dont le bouquelean assurait la constance ? Où les bestiaux se réfugieront-ils pendant les longues pluies ou pour échapper aux brûlures du soleil ? Rien ne remplacera l'écran feuillé contre la violence des vents. Qui fournira les pontres du chalet, les bardeaux de la couverture, le combustible pour faire les aliments, attiédir l'air glacial des hautes altitudes ou chauffer les bassines des fromageries ? Quant à acheter dans la plaine le même bois descendu déjà de la montagne et à le remonter quel travail de Sisyphe !

Sing hômsay thi toán pháp và địa-dư như sau này ;

1. Un champ rectangulaire a été acheté 2.880 francs à raison de 50 frs l'arc. On veut l'entourer d'une rangée d'arbres placés à 2 mètres en dedans des bords extérieurs et à 4 mètres les unes des autres. Sachant que la longueur du champ est les 8/5 de sa largeur. On demande :

1. Le nombre d'arbres
2. La surface comprise entre la rangée d'arbres et les bords extérieurs.

2. Un champ ayant la forme d'un trapèze a été acheté à raison de 18 francs l'arc. L'acquéreur a payé 1174 f. 50 frais compris.

Sachant : 1. que ces frais sont les 16/100 du prix d'achat ; 2. que la grande base est égale à 4 fois la petite et que la hauteur égale la moyenne arithmétique des deux bases. On demande les dimensions de ce champ.

3. La citerne d'un poste forestier a la forme d'un prisme droit dont la base est un hexagone régulier qui a 2 mètres de côté intérieurement. La profondeur de cette citerne est de 4 mètres. Quelle quantité d'eau peut-elle contenir.

Principaux sommets des Alpes françaises.

Colonies et pays de Protectorat français en Afrique.

Hydrographie de l'Indochine

Thi tốt-nghiệp trường Cao đẳng Sư phạm — Trường Cao-đẳng Sư-phạm đã bắt đầu thi tốt-nghiệp từ sáng thứ hai vừa rồi, chánh chủ khảo là M. Thamasse, Học-chính tổng-trưởng ; phó chủ khảo là M. Mathieu và các phụ-khảo là MM. Milon, Mme, Robequain, De Fénis, Bernard. Chiều hôm nay đã bắt đầu thi vấn đáp.

Tại hàng Tiệc học Cao-đẳng Tây. — Đêu hôi ra sáng hôm qua tại kỳ thi bằng Tiểu học Cao-đẳng Tây (Brevet supérieur) như sau này :

Đại số học

On donne l'équation $(m-1)x^2-2(m+2)x+m+1=0$ où m désigne un paramètre et x l'inconnue.

1°) A quelle condition doit satisfaire m pour que cette équation ait des racines ;

2°) Déterminer m de façon que le produit des racines soit égal à un nombre donné p. Quelles valeurs peut-on attribuer à p.

3°) Déterminer m de façon que la somme des racines soit un nombre donné positif et négatif.

Kỷ hà học

Etant donné un tétraèdre régulier d'arête a, on mène le plan déterminé par l'arête B C et le point D milieu de A D.

Calculer en fonction de a, les côtés la surface totale et le volume de la pyramide S D B C

Khoa-học

Les engrais. Quelles sont les substances nécessaires à la plante et qu'elle doit retirer du sol ? Quels sont les engrais que vous connaissez ? Indiquez leur rôle dans la vie de la plante.

Principe de la distillation. Distillation fractionnée. Applications à la préparation des alcools industriels.

Tại hiệu BẢO CHẾ MONTÈS
số bán :
CHLORATE DE POTASSE dùng làm phẩm.
L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để khắc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et *VANILLINE* dùng cho các hàng bánh và kẹo.
3004

Giới thiệu cảnh mới. — Bản báo vừa tiếp được :

1 Quyển Tàng-bản của hội Tri-tri Nam-định, ba tháng xuất bản một kỳ giá bán một năm là 1 $ 00 mỗi số là 0 $ 25 in tại Trường-Phát ấn quán, phố hàng Bát số 60 Nam-định.

Tập Tàng-bản này văn bằng quốc văn, văn bằng Pháp văn, thể-lệ có những điều-mục sau này : 1 Luận-bình ; 2 Tiểu-thuyết ; 3 Văn uyển ; 4 Dịch thuật ; 5 Tập công việc hội Tri-tri. Các bài đăng trong kỳ đầu này đều lựa chọn rất công phu. Vậy xin chúc cho tập Tàng-bản này sẽ được vinh viễn thịnh đạt.

2 Quyển Mémento du certificat d'études primaires franco-annamites, tome IV, nói về sử-ký nước Pháp của M. Trần-văn-Tám giáo-học Haiphong, dày 80 trang, giá bán mỗi quyển 0 $ 12.

Vậy xin giới thiệu cùng độc-giả biết.

Cứ nên đồ cái chết cho tại số-m.n tất cả :
Hãng nói này mà không biết giữ vệ-sinh, thì cái chết chẳng có số-m.nh nào.

Ai tìm. — Bản quán được tin buồn rằng cụ Nghị Ng-văn-Nghĩa, thân sinh ra ông Ng-xuân-Hòa trợ bút báo Thực-nghiệp, vừa từ thế tại nhà số 94 D. phố hàng Cỏ Hanoi. Năm nay cụ hưởng thọ 62 tuổi.

Đến 6 giờ rưỡi ngày 24 tháng tư ta tức là 4 Juin 1926 sẽ làm lễ an táng tại Phúc-trang (Quảng-lôi).

Trong dịp buồn dau này, bản-quán xin có lời chia viếng cụ và chia buồn cùng ông Hòa và tang-gia.

Ngạch học chính. — M. Lebeau, giáo-sư trường cao đẳng tiểu-học, nay bổ vào lớp thành-chung trường Henri Rivière ở Haiphong, thay M. Guillat.

Ngạch công-chính. — M. Nguyễn-hữu-Sung, thư ký thường hạng ngoại hạng, nay được nghỉ phép 5 tháng. Ư hưởng lương.

Ngạch tây-phái. — M. Vũ-xuân-Cảo, chánh tây phái hạng nhì tại phủ Khâm-sứ Ai-lao, quán làng Đại-đề, tuyện Vụ-bản (Nam-định), vì đã có công làm việc với nhà nước trong 17 năm, nay được thưởng hàm chánh cửu phẩm bá hộ.

HIỆU BÀO-CHẾ :
CHASSAGNE
59 Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
GỬI MỖI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY
3002

Quan Đốc-tờ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và nặng nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giá, số nhà 33, Hanoi, dây nói 314.
Quan Đốc-tờ có cả nhà cho người đi ngoài ăn dần năm, ai cần lại hỏi. 3020

Ngạch ngoại-thương. — Ngày hôm qua vào hồi 2 giờ 45 chiếc xe hàng số P. S. 491, khi đi đến đầu phố Tràng-thi rẽ sang phố của Nam thì đụng phải một người đi xe đạp. Đụng mạnh cho nên Mme G. ngã trong chỉ xe hàng bị quăng xuống đất, người đau bên tay trái bị đau, còn người đi xe đạp thì trốn mất.

Lại sáng hôm qua vào hồi 10 giờ 50, một chiếc xe bò do Bồ Quỳnh kéo, làm cho nhà Sauvage, khi đi đến phố hàng Bạc đụng phải chiếc xe số P. Đ. H. 93 do Ng-viết-Thi ở đường Thanh-giam kéo.

Mất xe đạp — Theo đơn kiện của M. Dương-quang-Hàm ở hàng Bông mất trộm chiếc xe đạp hiệu « Terrot » thì sở mật-thám đã cho tra xét.

Xin giấy khai sinh. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở mật thám đã cho xét về cái đơn của M. Trần-xuân-Phiên xin tên một cái án vắn thay cho giấy khai sinh của Trần-ngọc-Hanh là con trai Trần-qui-Trác và Lê-thị-Công.

Cái trộm to. — M. Tạ-văn-Chi ở làng Thanh-liệt huyện Thanh-trì kiện bại đứa lấy cắp của mình mất 600 đồng bạc.

Cắt tiền vặt. — Lê-văn-Mai 15 tuổi, bán bánh tây ở phố Bình-tiên ăn cắp một cái thẻ thuế xe đạp của M. Ngvăn-Thận nhà ở phố Lò-gạch ; Đàm-văn-Lạc 26 tuổi, là đầy tớ Mme Nghị Hảo ở hàng Đường lính trước của nhà 12 đồng trên đã mất, thì ray đều phải giải vào tòa án.

Mua Ng-thị Tương ở hàng Đào số 63 trình mất trộm các đồ vật và quần áo đáng 22 $ 10.

Mua Phạm-thị Sâm ở hàng Bạc số 114 trình rằng tớ gái là Ng-thị-Nhơn ăn cắp mất cái hòm tiền đựng 2. 400.

HỘI CHỢ HANOI

Từ 28 Novembre đến 12 Décembre 1926

Các gian hàng sẽ bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet.

3.053

ĐÁM CƯỚI NÊN ĐI Ô TÔ

Xưởng Aviat — Hanoi

Có cho thuê ô-tô đi tích-sự 20 $ một ngày Không kể tiền xăng, và tiền dầu hay 0 p. 20 một kilomètre, mà 200 km đi-thượng thì 0 p. 18 một cây.

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương. *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2 $ 00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tỉnh ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

SỐ 117

Nam-Tông Phi-Long

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

— Ta đây chịu cái ơn sâu của *Chu-chửa*, ngày nay vua nhỏ bị người truất bỏ, ta không nghĩ mưu khôi phục, lại chịu nhận cái phong-tước của kẻ thù thì sau này còn mặt-mũi nào mà trông thấy *Chu chửa* ở dưới suối vàng nữa !

Nói xong, bưng mặt nức-nở khóc hoài, bọn *Lưu quỳnh* chỉ sợ cần nói của *Lộ-quán* gây nên sự hiểm khích, mới bảo sứ-giả rằng :

— *Lộ* lệnh-công trong khi say rượu, thường hay bạ đâu nói đấy, xin chớ đem lòng nghi-ngờ.

Tiệc rượu hôm ấy mãi đến chiều tối mới tan. Ngày hôm sau, *Lộ-quán* sai người con trưởng là *Lộ thừa-tiết* tạ cáo sứ-giả và *Điện kinh đô* tướng.

Khi vào bái-yết *Tông Thái-tổ*, sứ giả tâu việc *Lộ quán* có lòng phản nghịch. *Lộ-thừa tiết* nghe vậy, hai ba lần sợ lạy xin tạ tội. *Tông Thái-tổ* vẫn tiếp đãi một cách khoan-hậu.

Khi *Lộ-thừa-tiết* lui ra, *Tông Thái-tổ* hỏi *Triệu-phổ* rằng :

— *Lộ-quán* có lòng phản-nghịch thì ta nên xử-trí thế nào ?

Triệu-phổ tâu rằng :

— Bệ-hạ mới lên ngôi, các quan phiên-trấn đất nhiều người có lòng phản-nghịch. Nay ta lấy tử sai sứ đến phủ-dụ, nếu quả có lòng phản nghịch thì ta đánh *Lộ-châu* trước, rồi sau sẽ theo thứ tự mà quét sạch bốn phương vậy.

Tông Thái-tổ khen phải, lại viết tờ chiếu sai sứ-giả đem sang *Lộ châu* đưa cho *Lộ-quán*. Cách mấy hôm sau, *Lộ thừa tiết* cáo từ xin về. *Tông Thái-tổ* phán bảo rằng :

— Người nên về bảo với thân-phụ người rằng ta chưa làm thiên-tử thì thân phụ người muốn sao mặc lòng, nhưng nay ta đã làm thiên-tử thì cũ sự nên cư-xử cho đạo.

Lộ-thừa tiết sự hãi xin vâng mệnh. Khi *Lộ-thừa-tiết* về đến *Lộ châu* thì vừa gặp sứ-giả đem tờ chiếu của *Tông Thái tổ* đến. *Lộ quán* định bắt sứ-giả *Tông giáng*.

Lộ-thừa tiết khóc mà can rằng :

— Mưu-thần và mãnh-tướng của Trung-quốc hãy giờ kể hàng mấy vạn. Nay ta có một địa-phương này mà muốn chống cự với cả thiên-hạ, khác nào như cứu thiêu thân nhảy vào đống lửa để tự diệt mình đó thôi. Xin thân-phụ hãy nghĩ đi ngẫm lại cho kỹ, chớ có nóng-nảy.

Lộ-quán không nghe, cứ bắt sứ-giả đem chống giáo, rồi sai người mang một phong thư bao sáp đi sang *Hà-đông*, kết liên với vua *Bắc-hán* là *Lưu quảng*, để bọn ấy cùng khởi binh đánh *Tông*. Khi sứ-giả đến *Hà đông*, đã trình phong thư bao sáp, *Lưu-quán* mở ra xem.

Thư rằng :

« *Vận nước không may Chu Thế-tôn thắng hà, vua nhỏ lên ngôi, lòng người đang lúc nguy-cư, bề triều-thần là Triệu-khuông-dận, tạ giả binh-quyền, mà đối ra quân ra đóng tại Trần kiều rồi lập mưu phản nghịch xui người lấy đó hoàng bào khác vào cho mình..*

« *Bây giờ Triệu-khuông-dận đem quân trẻ về Biện-kinh, bỏ vua nhỏ ở mà chiếm lấy ngôi, đi-hại đến cả đồng bối.*

« *Lộ quán nay là cựu-thần nhà Chu, nỡ lòng nào lại cứ đâu mà thờ họ khác. Nay tôi muốn cất binh về Biện kinh để mưu việc khôi-phục, e chỉ sợ quân gồm tướng ít, sợ không địch nổi, vậy phải sai sứ đến, nhờ đại vương giúp cho một tay, đồng tâm đem quân đi đánh.*

« *Sau khi thành công thì xin cùng đại vương kết làm nước anh em, giữ gìn bình vực lẫn nhau, hà chẳng hay làm ru ?*

Vua Bắc-hán tiếp được bức thư, liền cùng các quan triều-thần thương nghị. Chức điện-tiền khu-mật sứ là *Bình-quí* tâu rằng :

— *Lộ-quán* không định nổi với *Trung-quốc*, mà *Tông châu* cũng chẳng phải là tay tầm-thường, nếu ta không lượng sức mà cùng *Tông châu* chống-cự thì tất sau cũng thắng *Bắc-hán* xuống *Hà-đông*. Nay ta nhận lời giúp họ, may mà thắng được thì toàn thể định bà, cũng là việc này, nếu không thì ta cứ giữ vững thì cũng ít, sợ không địch nổi, chớ nên bỏ mất.

Lưu-tấn vâng lệnh, ngay ngày hôm ấy đem quân ấp đóng ở cửa Thái-bình-chi. *Lộ quán* thân-hành ra đón, cùng *Bắc-hán* là *Lưu tấn* làm lễ tương-kiến.

Lưu-tấn nói :

— Tôi vâng lệnh chúa công tôi đem quân tới đây để giúp lệnh-công, chẳng hay lệnh công định đến hôm nào thì khởi hành ?

Lộ quán thấy quân *Bắc-hán* hèn yếu mà *Lưu tấn* lại là người có mưu, có ý không bằng lòng, mới bảo *Lưu tấn* rằng :

— Quan nguyên-soái hãy cứ đóng quân ở đây, hôm nào khởi hành, hãy giờ tôi sẽ đến nói.

Lưu tấn vâng lời *Lộ-quán* cùng mọi người trở về trong doanh để thương-nghị về sự khởi binh đi đánh *Tông* viện binh-thường là *Lưu quánh nói* với *Lộ-quán* rằng :

— *Lộ*-công chẳng có quân *Bắc-hán* đây giúp, nhưng cứ như ý tôi thiển nghĩ thì cũng khó lòng mà thắng được quân *Tông*, chi bằng ta cứ đóng binh xin hàng, chính là cái kế giữ được an-toàn vậy.

Lộ quán nói :

— Ý ta đã quyết-định, nếu ai còn cưu-giữ lòng thì ta sẽ dùng quân-pháp mà nghiêm-trị.

Mọi người đều ngạc-nhiên, không ai dám nói câu gì nữa. Ngày hôm sau, *Lộ-quán* lại giao cho *Lộ thừa tiết* và *Lưu quỳnh* giữ thành *Lộ châu*. Lại sai người nước với *Lưu-tấn* làm hợp hôn, rồi tự mình đem hai vạn quân bản-bộ tiến đường tiến sang đánh thành *Trạch-châu*.

Quan thủ sứ ở *Trạch-châu* là *Trương phúc đem* năm nghìn quân ra phía ngoài thành, đi-thành trận-thế. Bấy giờ tướng tiên-phong của toán quân *Lộ châu* là *Vệ dung* cũng đem năm nghìn quân kỉ-luật kéo đến, thành thế rất hăng lắm.

Trương-phúc cưỡi ngựa tiến ra trước trận mà quát mắng *Vệ dung* rằng :

— Đời thiếu-phu phản-nghịch kia, không biết giữ bổn-phận, lại đem đem quân tới đây để tự cầu lấy cái chết đó chăng.

Vệ-dung nói :

— Binh-quyền nắm mau mau đông nộp thành-trì, may ra nên giữ được tí an-mệnh, nếu không thì thật là chết cuối đến nơi vậy.

Trương-phúc nổi giận, múa đao thúc ngựa xông vào đánh *Vệ-dung*. Hai bên giao-chiến hơn năm mươi hợp mà không phân thắng bại. Tạm nghỉ một lát, rồi lại giao-chiến. Bộ ba mươi hợp nữa thì *Trương-phúc* bỗng quay ngựa bỏ chạy..

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN!

Ai mắc các bệnh ấy mà khó thở, mà đau tức, nên dùng thuốc Abyssinie Exibard bằng bột (REMÈDE d'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ đỡ ngay. Bỏ bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Bột thuốc Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSESNIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bàng quảo chung quanh hộp thuốc có in dân-hiệu sau này mới là thực hiệu:

FUMIGATION

MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

DELEULE & LETOULLEC

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những xe là thượng hạng mà giá gì rẻ cũng đáng bằng

XE-ĐẠP TERROT:

Thượng hảo hạng	62$00
Hạng đi dường xa B	52.00
Hạng đi dường xa A	50.00

XE-ĐẠP ALCYON:

Thượng hảo hạng	60.00
Hạng đi chơi	52.00
Hạng đi dường xa	48.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR » 40.00

2038

Chè mới đã có

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên tâm và ô long mới như sau này:

Chè Kim thái liên tâm ô long
» Kóng-thái » »
» Tam-nguyên » »
Chè thượng-hạng liên-tâm
» Tam-hi »
» Ngũ-phúc »
» Long-thái »
» Kim-mậu »
» Minh-thái »
» Tân-thái »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại dượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI kính cáo

3 Rue des Cantonnais Hanoi.

2055

Máy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhử mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE

selon formule du Docteur CASAUX

Hiệu bào chế CHASSAGNE

Lafon và Lacaze

Gia bằng các cấp đã nhất hạng tại Đại-hội-đồng Paris, kỹ nghệ

98, Rue Paul-Bert, Hanoi

Furan

HIẾM CÓ! HIẾM CÓ!

Ở Đông-dương không có bao giờ

Bán chiếu hàng từ nay đến 5 Juin

Fervenche

Giá bán hạ hơn ở bên Pháp, các ngài nên nhân cái dịp hiếm có này mà mua một cái xe đạp tốt nhất hạng đáng giá 50 p. 00 mà chỉ lấn có một nửa tiền mà thôi, cốt để cho cái hiệu xe ấy được thông dụng ở Đông-dương.

Các ngài đừng mua xe đạp bán ra giá nửa vì « SƯỜNG FURAN » hiến các ngài một giá hạ hơn để các ngài mua một cái xe đạp tốt nhất hạng hiệu « PERVENCHE » là một hiệu có tiếng nhất ở bên Pháp và cả thế-giới nữa.

« SƯỜNG FURAN » xin bán hạ giá trong mấy ngày các thứ xe đạp hiệu « PERVENCHE » cốt để cho người Đông-dương ai cũng biết hiệu « PERVENCHE » và « FURAN » là những hiệu tốt nhất ở Hoàn-cầu.

Xe đạp hiệu « PERVENCHE » giá thường bán là 50 p. 00 nay bán buôn mà không có đồ phụ thuộc là 26 p. 00; bán lẻ 28p. 60.		
Cả cái tuần bùn và mấy thứ hãm.	Bán buôn 27 p. 00;	bán lẻ 29 p. 70.
Cả trần bùn và hai mấy hãm rất lịch sự.	» 28 p. 00;	» 30 p. 80.
Đủ các đồ phụ thuộc.	» 29 p. 00;	» 31 p. 90.
Cả đồ phụ thuộc một carter và một đèn.	» 30 p. 00;	» 33 p. 00.
Đủ các đồ phụ thuộc 2 mấy hãm, cả bao xích, một cái đèn đất hiệu « Vits ».	» 31 p. 00;	» 34 p. 60.

Nếu mua nhiều lại tính giá riêng.

Bản-hiệu lại có các xe tay nhà, các đồ phụ thuộc xe tay. Xin cứ hỏi tại nhà ông Debiolle đại-lý hiệu xe ấy ở số 57 và 59 đường Quan-thánh Hanoi. Giấy nói số 520. 3.057

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Sinh từ già thú. — Số sinh từ già thú về tháng Mai 1926 như sau này:

Người Âu

Sinh: 4 con giai, 1 con gái, cộng là 5 người;
Khai-sinh: 1 con gái;
Hôi: 2 đám;
Cưới: 1 đám;
Tử: 3 đàn ông, 2 đàn bà, 4 trẻ con; cộng là 9 người.

Người Nam

Sinh: 128 con trai, 98 con gái, cộng là 226 người;
Hôi: 3 đám;
Cưới: 1 đám;
Tử: 52 đàn ông, 78 đàn bà, 126 trẻ con, cộng là 257 người;

Người Khách

Sinh: 16 con trai, 10 con gái, cộng là 26 người;
Tử: 10 đàn ông, 5 đàn bà, 11 trẻ con, cộng là 26 người.

* * *

Số khai-sinh của người Nam và người Á-châu ngoại-quốc về tháng Mai 1926 sụt xuống nhiều, vì cứ lấy số trung bình trong bốn tháng về đầu năm, mà đem so sinh thì tháng nào cũng có 283 đứa trẻ, thế mà tháng vừa rồi, chỉ có 252 đứa trẻ mà thôi.

Số khai tử cũng một thời hạn đó lại hội lên là vì khí giới về tháng Mai nặng nề hơn. Trước mỗi tháng vào số chỉ độ 115 người chết, mà tháng vừa rồi, những 283 người. Đem so với tháng Mai năm 1925 cũng hơn lên 70 người, vì rong suốt tháng Mai năm ngoái, cũng chỉ có 213 người.

Còn việc khai giá-thú thì xem ra người Á-đông ta còn chần-chừ lắm.

Thảm trọng. — Sáng ngày 1 tôm kia ở phố D'Ecdbal, gần nhà thương ta có một cái xe người đàn ông tuổi 40 tuổi, cânước không rõ, bị đâm đã cho đưa vào nhà xác, để khám nghiệm.

Phóng nước đại. — Sở Cẩm vừa làm biên bản phạt tên Phạm-văn-Qui, 26 tuổi, đã xe 6-16 chạy mau quá giới hạn đã định trong luật đi đường điều 38.

Đệ vào tòa án. — Việc của Phạm-như-Nhơn về ý làm cháy nhà và Ngô-văn-Phú, 17 tuổi, ăn cắp dây lưng và đồng tiền vàng, đáng giá tất cả là 5 đồng, đều phải đệ vào tòa án để xét.

HÀ-ĐÔNG

Tai bằng sơ-học yếu-lược. — Hồi 7 giờ sáng hôm thứ hai 31 mai tại phủ-lỵ Hà-đông đã thi bằng sơ học yếu lược cho các học trò trường tỉnh cùng các chợ Bo-to-long, Thường-tín.

Buổi sáng kỳ thi viết thì có: âm-tả, luận tính đố. Còn buổi chiều thì thi các bài tính nguyên bằng chữ pháp. Số thí-sinh nước nhà hơn 400 người, liệu đến thứ tư, 2 Juin này mới biết của tên người vào kỳ vấn-đáp.

Cái nạn ô-tô. — Mấy hôm nắng to, nhân dân trong phố ta ai ai cũng phải nhao nhao lên mà kêu khổ về nỗi bụi tại vào mặt, bám bẩn vào đồ đạc hàng hóa, không những là tại giá xuốn vào mà lại tại những xe ô-tô qua lại luôn luôn. Vì những xe tải đường Hà-đông — Vân-đình cứ đến khách ở các ngã ba. Mỗi khi được ít khách nào mà đại lâu thì bọn chúng lại đánh liều, giả cách chạy chung quanh phố 3, 4 lần làm cho bụi mù cả đường. Nào có một cái, họ bắt chước nhau 2, 3 cái cùng chạy thì lại càng bụi thêm.

Tưởng những nhà có trách nhiệm cũng nên ngăn cấm họ đi, bắt khi nào đông khách hẵn mới cho chạy, chứ cứ để thế kia, tưởng cũng hại về vệ-sinh chung nhiều lắm.

VIỆC KINH-ĐÔ

Xe lửa hủy người. — Chuyến xe sớm ở Huế đi Tourane ngày 29 mai khi đi qua địa phận làng La-sơn (gần ga Nong) thì húc phải một bà già hơn 70 tuổi. Tuy thân thể không bị dây xé nhưng cũng chết tươi.

Nghe đâu người ấy là người đi hành khất mà tai lại điếc cho nên bữa ấy khi đi bằng qua đàng xe lửa, vừa xe lửa đến mà bà ta cứ thong thả mà bước qua nên bị xe hỏa nhằm liền nhào ra ngoài chết tươi.

Những kẻ già cả, tai điếc mắt lòa, khi đi ra cần phải có con cháu hay là thân-thích đi theo để hộ vệ mới mong tránh khỏi cái họ hãng ngày vì xe lửa vì tô ô ngày nay. Nhưng than ôi! Đó là lời quảng cáo để nhắc cho các nhà vào hạng khá giả đó mà thôi, song lẽ đến như những kẻ nghèo nàn thậm chí như bà già này thì còn biết lấy ai mà hộ vệ nữa!

Dạy con bằng một cách gỉ man. — Ở Chợ-vực, mới đây có hai vợ chồng nhà kia dận một đứa con ra trói siết chợ để trừng trị cho cảm mọi người được biết. Nhưng trị mà trị một cách gỉ-man quá đỗi. Đứa con thì bắt để trần trường, rồi lấy lọ nghệ và vôi mà vẽ vào quợ ra những hình xấu xa ô-uế đầy cả mặt cả thân mình. Trước mặt đứa con lại để một bát cơm và một mẹt muối. Hai vợ chồng đánh mắng chán chê, rồi lại bưng mẹt muối mà bắt con ăn và nói rằng hễ biết chừa nết hư thì được ăn cơm, mà không chừa thì phải ăn muối.

Con hư thì trừng trị là lẽ thường, nhưng cách gì cách khôn khéo để trừng trị, mà lại dùng một cách quá gỉ-man làm vậy. Tưởng để cũng dạy được con, mà lại làm cho nó phải chết mà thêm hư thêm liều hơn nữa.

Xe lửa hủy người. — Chuyến xe sớm ở Huế đi Tourane ngày 29 mai khi đi qua địa phận làng La-sơn (gần ga Nong) tôi húc phải một bà già hơn 70 tuổi. Tuy thân thể không bị dây xé nhưng cũng chết tươi.

Nghe đâu người ấy là người đi hành-khất mà tai lại điếc cho nên bữa ấy khi đi bằng qua đàng xe lửa, vừa xe lửa, đến mà bà ta cứ thong thả mà bước qua, nên bị xe hỏa liền nhào ra ngoài chết tươi.

Những kẻ già cả, tai điếc mắt lòa. Khi đi ra cần phải có con cháu hay là thân-thích đi theo để hộ vệ mới mong tránh khỏi cái họ hãng ngày vì xe lửa vì ô-tô ngày nay. Nhưng than ôi! Đó là lời quảng cáo để nhắc cho các nhà vào hạng khá giả đó mà thôi, song lẽ đến như những kẻ nghèo nàn thậm chí như bà già này thì còn biết lấy ai mà hộ vệ nữa!!!

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy xin lỗi-qui ông nào mua thì gởi mandat cho, bổ không có tiền gởi theo giấy mua thì báo quản không trả lời. — Mua báo thì tiện nhất là mua năm, nửa năm, một tháng cũng được.

Việc Nam-kỳ

MỸ THO

Một bọn ăn cướp bắn mười tám người bị đạn. — Giặc thay cho bọn ăn cướp nầy dùng súng hai lòng bắn 18 người bị đạn bể nặng người nhẹ.

Trong đêm mồng 7 rạng mặt mồng 8 tháng nầy, tại nhà tên quản hương cả Vụng ở tại làng Lộc-tân tổng Hòa-thịnh Mỹ-tho, hồi 11 giờ rưỡi, không thình lình một bọn ăn-cướp đi 12 đứa với một cây súng hai lòng kéo nhau đến đánh nhà y.

Cũng là may cho ông hương cả khỏi hại đến mạng; vì giờ ấy ông hương cả còn thức, nên trước khi bọn ăn cướp vô, bọn nó nổi dền sảo và hăm dọa một tiếng súng tức thì cả Vụng chạy qua nhà em y là tên hương-chánh ở gần đó mà trốn, còn người em y thì chạy lại nhà hội đánh trống lên mà báo tinh cho dân và làng hay đến tiếp cứu.

Bọn ăn cướp khi vô ăn hàng một cách tự do, là vì nó ỷ có súng thiệt. Cái việc phá buồng gọi, đập bể hai cái tủ sắt, lấy vàng và bạc: theo lời thì chủ khai rằng: bạc mặt 1000$, vàng 3 cân, trong số bạc đó có 1000 bạc đồng, khi dân làng và hương-chức đến, ai cũng có cầm cây rui đứng coi bọn nó ăn hàng.

Còn trong 18 người bị đạn đây bởi như vầy: Khi ăn cướp ăn hàng rồi kéo ra đi. Tại có một người hương chánh cũng ỷ trong bọn dân làng cũng có đôi ba người biết nghề, nên đông bè kéo rượt theo bọn ăn cướp cho đến cùng và có ý thừa lúc bọn ăn cướp bắn hết đạn rồi bắt sống bọn nó. Ngờ đâu bọn ăn cướp đạn nhiều quá, chúng nó bắn vải ra sau hoài, nếu bọn dân và làng rượt theo một đỗi thì bị đen một hai người, nhưng vậy mà người hương chánh cũng không chịu bỏ bọn cướp, cứ việc theo hoài, theo đến 4 giờ sáng thì người hương chánh nầy bị đạn rồi mới chịu trở lại mà bỏ bọn ăn cướp.

Vậy cũng đáng khen cho ông hương chánh và dân ở sở nghĩa tới ông hương cả, liều mình quyết theo bắt cho đặng bọn ăn cướp. Liệu trong đêm đó ông hương cả chỉ 18 người lớn nhỏ thương Mỹ-tho cho quan thầy mọc đạn, hiện giờ 18 người bịnh nằm gần một phần nhà thương. Vụ ăn cướp nầy tuy là bắt không đặng tại trận, chớ nhờ nhiều người hùn quyết biết mặt được hai đứa, qua sáng bữa sau làng Bình-Đại bắt đặng tên Trình kêu là Cò xét trong mình nó có bạc, nó là một tên lưu linh làng tới nơi, tên Trình khai rằng tiền nó ăn sở bạc, rồi lại nhiều người nhìn mặt nó trong đêm đó.

Sau đây muốn trừ hết bọn ăn cướp nầy và có thể lấy cây súng đó được nhờ có ai một thám Mỹ-tho, đi truy tầm có lẽ ra nội bọn, và cây súng đó mới được.

T. L. B.

Le Certificat d'Études primaires franco-indigènes

Manuel pratique de préparation

GUIDE INDISPENSABLE AUX CANDIDATS LIBRES

Un fort volume (24 × 16) de 260 pages compactes contenant de précieux conseils et de nombreux exercices

PAR

NGUYỄN-VĂN-THƯỜNG et NGUYỄN-HOÀI-ĐÌNH

En vente chez M. ĐÌNH, Ecole de Yên-thành (Hanoi) et dans les principales librairies

(Prix 1$20; (par la poste 0$20 en sus) 5684

AI CÓ AUTO XIN NHỚ:

Hiệu TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7, Rue du Chanvre, Hanoi, bán: các kiểu kính (Pare-brise d'auto); cói điện, cói tay, ruột gà, bóng gạo, cỏ Algérie để làm đệm auto, chai đựng nước nóng và nước đá để đi đường.

Xin viết thư lấy giá. 3.058

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất kiến.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3003

Hiệu kim-hoàn

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chế-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chỗ tại trường Công nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đánh tuổi. Các ngài chiếu cố lại-xem sửa xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì. 3032

NHÀ BÁ-CHUÔNG

Ở LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiêu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol

chất: Salol

và chất: Urotormine

Giá 1$30 một hộp

Hoa Đào Trước Gió

(NẠN-TRUNG TINH NỮ-LANG)

(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$65. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gởi cho:

M. BÙI-XUÂN-HỌC

Trang-Bắc Tân-Văn, Hanoi. 5.566

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những bình ho, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem kỹ và nghĩ cho kĩ kẻo nhầm lắm!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thì có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

Rượu DUBONNET

là rượu bổ Khỏe và lập dưỡng sức lực lại

Rượu DUBONNET danh tiếng là nhờ nồng mùi ngon bất ngát và lại bổ Khỏe dưỡng lập sức lực lại

Agents généraux en Indochine: SHAN KIEE, SUPPORE, GARRIGUES & Cie

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ VÀ QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ

«NHỮNG KẺ KHỐN NẠN»

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả: Victor Hugo

Dịch-giả: Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ nhất, mỗi quyển. . . . . 0$50
— nhì, — 0.45
— ba và tư, — 0.35
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển . . . 0.20

Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một.

TREPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng. Ở các nhà-thương Đông-dương đã thí nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Để trị bệnh-lị.
Bệnh giang-mai.
Bệnh sốt-rét ngã-nước.
Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.
Ở các nhà Bảo-chế có sách dẫn bảo mọi việc về cách dùng. 3051

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

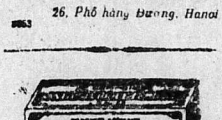
nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc tên là POMMADE MOYER, đừng do ngay lập tức mà chẳng khỏi liền. Ở Hanoi: nhà thuốc LAFON & LAGRÈZE.

Thế nào là bệnh trĩ?

Bệnh chĩ là mọc mụn trong đại chàng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kíp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại chàng.

Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM
TRÍ KHOA Y-SINH
26, Phố hàng Đường, Hanoi
3053

Thuốc chữa bệnh sỏi rất rừng rất thần hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đủ khỏi bệnh.
Ở các hàng bảo-chế Đông-pháp có bán cả. 3050

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá: 0$90

Bán tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Trường tiền
HANOI 3002

Nhà Báo-dỡ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm mở cửa có ban từ tám giờ sáng.

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo
3095

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh gíhp.

Mắc bệnh gíhp, thường sốt hơ, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh gíhp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets
3001

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
63, Rue des Cantonnais, 63
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu mở bán buôn các thứ đồ nhiều, hàng tốt mà lại rẻ, hạng thật tốt, giá thật rẻ.
Có sẵn rất nhiều ở Bắc-kỳ như thứ nguyên, Hanoi, Hàng, quí, sản vật ở hàng Saigon như Hanoi, vân vân.
Hay mới có đủ các mặt hàng thêm, mong đến mở nơi mua rộng bán. Những hàng nay bán hạnh thêm lắm, các hàng xem là có không có món gửi đi mở tiền, vì hàng còn nguyên không chỉ sai được.
Quí-khách ở phía nào đến bản hiệu mua mua, cần ở ta thì gửi thư về bản hiệu xin gửi country rồi instrument.
Cần-bạch
YU-WO-TSEONG
3015

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.
Trị bệnh mất ngủ, khi huyết hay yếu, thần thì mỏi mệt gầy còm, hay ra kim huyết sinh ra nóng phổi, làm cho hay ho nữa.

Ấy là:

THUỐC HUYẾT BỔ HUYẾT MÁU BỔ 1$40

3097

TAM-TINH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gụ, số 16, Nam-định

Biển Tam tinh có thầy thuốc xem mạch, biết thực hư bệnh-nhân, trị bệnh biết hoàn cấp bản cơ, hoàn lên cao đan chế huyền cực tinh tế, chữa đủ các bệnh mới lâu đã nguy đã trọng, số sống phần còn chữa chữa cũng được hồi sinh khỏi tử, người giàu có lấy phải giá, người nghèo cũng quá không tiền xin thuốc cũng cho, chữa các bệnh như sau này: Gan ông nguyên tinh, gì tinh, hoạt tinh, thần tinh dương suy không đủ, dần bị bệnh nguyệt không điều, huyết lị, huyết đau, huyết bội, huyết tích, thì bế sinh bệnh đái, hậu sản hoặc kinh thấy gia liền mười sinh ra trăm cương không đủ ba cô đi không nuôi, các chứng đau bụng đau tức kinh niên, ho lao, hen, đầm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, mục huyết, ho huyết, lị huyết, băng huyết, phong thấp cả chứng bất kỳ lâu hay, phải thông, giá mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Bản-cửa có tổng cộng hay ra tổng cả bản hiệu chỉ chữa nên gọi thì khỏi ơn mất không nữa nọa, mỗi mất 1 đồng. Trẻ con cam kinh đầm suyễn tả lị mỗi chai 5 hào.

Lâu và giang mai bản-hiệu chữa khỏi và giữ, nọc không tồn tiền lại sinh độc như thường mỗi chai 1 đồng, thai 3 hào. Cao ba lăng thực tiễn mỗi lăng 5 hào. Thuốc bổ sâm nhung sang bổ hoàn giá trị gái đều dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc ở phiên ngài nào ăn năng đã lâu uống khỏi không rõi và đi làm được, hạng nhất 2 đồng 1 chai, hạng 1 đồng chai con 5 hào, qui khách ở xa viết thư về kể bệnh bản hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách lĩnh hóa giao ngân, ngài gửi mandat thuốc, cần số như sau này: M. THÂN-BẮC-SỸ ở TAM-TINH-Y-QUÁN ở Nam-Định.
3063

RHOMNOL

Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người vì lao-động quá mà sinh-nhược, và những người nhọc-mệt trí-não, về thần-kinh, rất linh nghiệm.

Thuốc viên: Mỗi ngày 4 hay 6 viên.

Tại tất cả các nhà Bảo-chế và Bắc-kỳ đều có bán.
3063

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi,
đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI
3002

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau tỳ vị, bệnh dầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rồi, xong dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi
3001

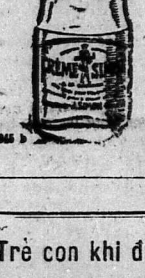
NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cũng là diện mạo già đi, là bởi các chất dựng nên da khô đi.

THỨ CRÈME SIMON

CRÈME SIMON
PARIS

giữ cho da mềm mại, giữ cho người trẻ cả đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cảm thử, và các dấu sấu bọ đốt, vân vân.

Phấn và xà-phòng Simon
3045

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

Tại gian hàng bán các vị ăn

Rượu Cognac Otard Dupuy 3 sao . . .	Một chai:	3$ fr 00
Rượu Pippermint Get, làm cho dỡ khát		2$ fr. 50
Rượu khai vị Caro	Độ một lít:	1$ fr 50
Vin du Cap Corse Damiani au quinquina.	Một lít:	18 fr. 00
Nước suối Vichy suối Célestins.	Một chai:	1 fr. 20
Sữa stérilisé Berna. Lỏng, không pha đường. Một hộp:		0$ 30
Cristal Vouvray Mousseux. Giây xanh.	Một chai:	16 fr. 50
Alcool de menthe de Ricqlès. Vệ sinh, và giải-khát nên dùng trong mùa nóng.		10 fr. 00
Rượu Rhum du Pilar	Độ một lít:	22 fr. 50
La Saze. Làm bằng Sâm jura. Bổ và Vệ sinh, uống nguyên chất hay pha nước	Độ một lít:	18 fr. 00
Rượu Anisette Marie Brizard.		21 fr. 00

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kỹ-nghiệp

Lập tự năm 1836, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-từng
ở phố Trường-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin
Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ* . . . . . *Một lítre:* 2$40
Trước khi ăn cơm nửa một cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước.* *Một chai:* 1,25
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt.* *Một chai:* 1,25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh gíhp và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm nửa 3 hay 4 muỗm* . . . . . *Một chai:* 1,25
ROUTTER NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều* . . . . . *Một chai:* 0,60

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu sin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3008

Trẻ con khi được một năm rồi,
sức đã mạnh, cho bú không đủ no
nên cho ăn

Bột bổ Phoscao

RẤT BỔ VÀ CHÓNG NHỚN

Có thứ có đường, có thứ chưa có đường
Người lớn dùng cũng tốt lắm.

ĐÃ BỔ-SỨC, LẠI MAU-TIÊU

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom Penh.
3007

Certifié l'insertion
Imprimerie du Trung-Bac Tan-Van
Gérant: NGUYEN-VAN-LUAN

Les misérables

PAR VICTOR HUGO

(Suite)

Quoi qu'il en soit, quand M. Madeleine eût dit ce *mot* qu'on vient d'entendre, on vit l'inspecteur de police Javert se tourner vers monsieur le maire, pâle, froid, les lèvres bleues, le regard désespéré, tout le corps agité d'un tremblement imperceptible, et, chose inouïe, lui dire, l'œil baissé, mais la voix ferme.

— Monsieur le maire, cela ne se peut pas.

— Comment ? dit M. Madeleine.

— Cette malheureuse a insulté un bourgeois.

— Inspecteur Javert, repartit M. Madeleine avec un accent conciliant et calme, écoutez. Vous êtes un honnête homme, et je ne fais nulle difficulté de m'expliquer avec vous. Voici le vrai. Je passais sur la place comme vous emmeniez cette femme, il y avait encore des groupes, je me suis informé, j'ai tout su, c'est le bourgeois qui a eu tort et qui, en bonne police, eût dû être arrêté.

Javert reprit :

— Cette misérable vient d'insulter monsieur le maire.

— Ceci me regarde, dit M. Madeleine. Mon injure est à moi peut-être, j'en puis faire ce que je veux.

— Je demande pardon à monsieur le maire. Son injure n'est pas à lui, elle est à la justice.

— Inspecteur Javert, répliqua M. Madeleine, la première justice, c'est la conscience. J'ai entendu cette femme. Je sais ce que je fais.

— Et moi, monsieur le maire, je ne sais pas ce que je vois

— Alors contentez-vous d'obéir.

— J'obéis à mon devoir. Mon devoir veut que cette femme fasse six mois de prison.

M. Madeleine répondit avec douceur :

— Écoutez bien ceci. Elle n'en fera pas un jour.

A cette parole décisive, Javert osa regarder le maire fixement, et lui dit, mais avec un son de voix toujours profondément respectueux :

— Je suis au désespoir de résister à monsieur le maire, c'est la première fois de ma vie, mais il daignera me permettre de lui faire observer que je suis dans la limite de mes attributions. Je reste, puisque monsieur le maire le veut, dans le fait du bourgeois. J'étais là, c'est cette fille qui s'est jetée sur monsieur Bamatabois, qui est électeur et propriétaire de cette belle maison à balcon qui fait le coin de l'esplanade, à trois étages et toute en pierre de taille. Enfin, il y a des choses dans ce monde ! Quoi qu'il en soit, monsieur le maire, cela, c'est un fait de police de la rue qui me regarde, et je retiens la femme Fantine.

Alors M. Madeleine croisa les bras et dit avec une voix sévère que personne dans la ville n'avait encore entendue :

— Le fait dont vous parlez est un fait de police municipale. Aux termes des articles neuf onze, quinze et soixante six du code d'instruction criminelle, j'en suis juge. J'ordonne que cette femme soit mise en liberté

Javert voulut tenter un dernier effort.

— Mais, monsieur le maire...

— Je vous rappelle, à vous, l'article quatre-vingt-un de la loi du 13 décembre 1799 sur la détention arbitraire.

— Monsieur le maire, permettez...

Plus un mot.

— Pourtant...

— Sortez, dit M. Madeleine.

Javert reçut le coup, debout, de face, et en pleine poitrine comme un soldat russe. Il salua jusqu'à terre monsieur le maire, et sortit.

Fantine se rangea de la porte et le regarda avec stupeur passer devant elle.

Cependant elle aussi était en proie à un bouleversement étrange. Elle venait de se voir en quelque sorte disputée par deux puissances opposées. Elle avait vu lutter devant ses yeux deux hommes tenant dans leurs mains sa liberté, sa vie, son âme, son enfant ; l'un de ces hommes la tirait du côté de l'ombre, l'autre la ramenait vers la lumière. Dans cette lutte, entrevue à travers les grossissements de l'épouvante, ces deux hommes lui étaient apparus comme deux géants ; l'un parlait comme son démon, l'autre parlait comme son bon ange. L'ange avait vaincu le démon, et, chose qui la faisait frissonner de la tête aux pieds, cet ange, ce libérateur, c'était précisément l'homme qu'elle abhorrait, ce maire qu'elle avait si longtemps considéré comme l'auteur de tous ses maux, ce Madeleine ! et au moment même où elle venait de l'insulter d'une façon hideuse, il la sauvait ! S'était-elle donc trompée ? Devait-elle donc changer toute son âme ?... Elle ne savait, elle tremblait. Elle écoutait éperdue, elle regardait effarée, et à chaque parole que disait M. Madeleine, elle sentait fondre et s'écrouler en elle les affreuses ténèbres de la haine et naître dans son cœur je ne sais quoi de réchauffant et d'ineffable qui était de la joie, de la confiance et de l'amour.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Tiểu-thuyết của ông Victor Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

(Tiếp theo)

Dầu vì lẽ nào mặc lòng khi ông *Madeleine* vừa nói xong hai tiếng : *Ta bảo*, thì thấy viên thanh-tra quay mặt trở lại, đa tái-ngắt, vẻ lạnh-lùng, mỏi tim-bầm, mắt ngơ-ngác như người thất-vọng, khắp mình run lên từ đầu đến chân, rồi mắt nhìn xuống, giọng quả-quyết mà đáp lại :

— Bẩm quan thị-trưởng, sự ấy không thể được.

— Sao vậy ?

— Con này đã làm nhục một nhà phú-hộ.

Ông *Madeleine* lúc ấy lấy giọng ôn-tồn điềm-đạm, có về dẫu-dịu khuyên-nhủ mà rằng :

— Ông thanh-tra *Javert* khá nghe tôi nói : Ông thanh-tra là một người chính-trực, tôi sẵn lòng phân-giải cùng ông. Cái việc này thật nó như thế này. Khi ông bắt người đàn-bà này đem về sở, thì tôi vừa đi qua chỗ khoảng-rộng. Nhân còn có người đứng đông thành mấy đám, tôi có hỏi chuyện đầu đuôi cho biết, thì thật người phú-hộ kia là trái, lẽ cảnh-sát mà công thì phải bắt người ấy mới là hợp lẽ.

Javert cãi :

— Bẩm, nhưng con đàn-bà khốn-nạn này lại vừa lăng-mạ cả quan thị-trưởng.

— Việc ấy là việc của tôi. Ai chửi tôi, thì quyền ở tôi phán-đoán. Tôi muốn xử ra sao tôi xử.

— Bẩm quan thị-trưởng, tha lỗi cho kẻ ti-tiểu này. Tội lăng-mạ quan thị-trưởng không phải một mình quan thị-trưởng được quyền tha phạt, mà là một tội công-pháp phải theo pháp-luật mà nghĩ xử.

Ông thị-trưởng đáp :

— Này tôi bảo ông thanh-tra. Lẽ công thứ nhứt là cái lương-tâm. Tôi đã nghe hết lời người đàn-bà này khai rồi. Tôi bảo tha ra là tôi biết lẽ tha ra là phải.

— Bẩm quan thị-trưởng, quan thị-trưởng thì cứ-hành một việc biết được việc. Tôi dày mắt nhìn thấy việc mà không biết việc ra thế nào.

— Nếu vậy thì ấu là ông cứ vâng lệnh tôi truyền.

— Bẩm tôi xin vâng theo nghĩa-vụ của tôi. Cứ nghĩa-vụ tôi, thì con đàn-bà này phải ở tù sáu tháng.

Ông *Madeleine* dịu giọng lại mà rằng :

— Tôi nói câu này, ông khá nghe cho rõ. Người này không ở tù một ngày nào cả.

Javert nghe lời quyết-đoán ấy, thì cả dám trừng mắt lên nhìn ông thị-trưởng, nhưng vẫn cứ giữ giọng tôn-kính mà trả lời rằng :

— Kẻ ti-tiểu này mà phải cưỡng với quan thị-trưởng thật là ngạo-ngán. Bình-sinh duy có lần này là một. Nhưng xin quan thị-trưởng hạ-cố mà cho phép chúng-tôi được bẩm lại rằng việc này là việc ở trong quyền-hạn của tôi. Tôi xin theo như ý quan thị-trưởng, mà chỉ luận riêng một tội con này đã phạm đối với người phú-hộ kia mà thôi. Khi ấy chính tôi có tại đó. Chính con này nó đã nhảy xổ vào tấn tới ông *Bamatabois*, là người có quyền đi bỏ-cử, lại là ông chủ tòa nhà có hiên nom ra đường-cái đằng kia, chính chỗ góc nơi tập quán họ, ba từng gác mà toàn bằng đá tảng. Vả, lẽ ở đời này như thế. Bẩm quan thị-trưởng, dầu thế nào mặc lòng, việc này thuộc về việc cảnh-sát ngoài đường, là việc của tôi. Vậy tôi xin giữ con này.

Ông *Madeleine* lúc ấy khoanh tay lại trước ngực, rồi lên một giọng nghiêm-khắc, chưa hề ai nghe ông đã dùng đến giọng ấy bao giờ, mà đáp lại rằng :

— Việc này là việc cảnh-sát trong một thị-xã. Cứ theo những điều thứ chín, thứ mười-một, thứ mười-lăm và thứ sáu-mươi-sáu, trong bộ luật Hình-sự Tố-tụng, thì quyền thẩm-phán ở tôi. Vậy tôi hạ lệnh cho ông một lần nữa, phải thả ngay người đàn-bà này ra.

Javert cố sức cãi một câu nữa :

— Bẩm quan thị-trưởng. . . .

— Bảy giờ tôi lại nhắc cho ông điều thứ tám-mươi-mốt, luật ngày 13 tháng mười-hai năm 1799, về tội các quan viên thiện tiện bắt giam người-ta.

— Bẩm quan thị-trưởng, ngài cho phép tôi. . . .

— Ông không được nói một lời nào nữa.

— Bẩm, nhưng mà. . . .

— Ông đi ra.

Javert đứng ngay mặt ra mà thâu-nhận cái nhát búa bổ đó vào giữa ngực, như một tên lính nước Nga vậy, Anh-ta cúi chào ông thị-trưởng rạp xuống tận đất rồi lùi ra.

Fantine đứng tránh ra một bên cửa, rồi ngơ-ngác mà nhìn viên thanh-tra đi qua mặt.

Nàng thấy thế cũng hoảng-hốt tâm-thần một cách quái-lạ. Một cái thân ô-uế của mình, mà vừa rồi mắt đã nom thấy có hai cái thế-lực rất to, đăng-co nhau như thế, chẳng là lạ lắm ru! Nàng đã rành-rành mục-kích thấy hai người là hai người cùng cầm ở trong tay cái tự-do của mình, cái tinh-mệnh mình, cái linh-hồn mình, đứa con của mình, mà hai người ấy vừa vì mình tranh cạnh với nhau một cuộc ở ngay trước mắt mình ; một người thì cố kéo mình vào nơi u-ám, một người thì cố lôi mình về bên sáng-sủa. Cuộc tranh-cạnh ấy nàng nhìn qua cái kính hiển-vi kinh-hãi của mình, thì nó đã hình như một kẻ vật của hai vị không-lồ vậy ; một người nói như là ma-quỉ ; mà một người nói như là vị thiên thần hộ-thân của mình vậy. Vị thiên-thần đã thắng được ma-quỉ, mà cứ một điều làm cho nàng sợ run lên từ đầu đến chân, là vị phúc-thần ấy, người đã cứu-vớt mình đó, chính lại là cái người mình ghét nhứt, chính lại là cái ông thị-trưởng mà mình vẫn tưởng là người đã làm ra bết cả những nỗi khổ-sở của mình, chính lại là cái lão *Madeleine* mà bấy lâu mình vẫn rủa thầm ; mà người ấy sao lại chọn giữa cái lúc mình vừa phũ-phàng làm nhục người-ta một cách xấu xa như thế, để mà cứu mình. Vậy ra mình lầm hay sao? Vậy ra từ đây hồi-hoảng mà đổi cả tâm-tình mình đi hay sao? . . . . Nàng không biết ra làm sao, sợ-hãi lắm. Nàng hồi-hoảng mà nghe, ngơ-ngác mà nhìn, mỗi lời nói của ông *Madeleine* khiến cho nàng nghe trong mình thấy tan đi đâu mất cả những điều thù-ghét oán-giận tối-tăm mù-mịt, mà lại thấy trong lòng bỗng nẩy-nở ra cái gì như ấm, cái gì như êm, không ngôn-ngữ nào đạt được, có vui-mừng, có tin-cậy, có yêu-mến.

(Còn nữa)

Tự do diễn đàn

Một điều nên xin đặt ra lệnh cưỡng-bách

Ở các nước văn minh bên Âu-Mỹ, dầu không đã nghị-luận mà làm được điều hay, còn phải cần đến những chính-sách cưỡng-bách, như cưỡng-bách việc học, việc đi lính, vân vân. Đi lính còn nói rằng khổ nhọc, xa cửa xa nhà, trận mạc chết-chóc, chứ đi học là việc hay, mà cũng đều phải cưỡng-bách, thì đủ biết nhân tình ai cũng thế, thường hay xu-hướng về sự an-nhàn dễ dãi, ốt thèn đỡ lấn trước mắt, còn đến việc trăm nghìn năm về sau, việc ích lợi cho tiền-triệu thì chẳng ai người ta mình làm lấy được. Cho nên mấy điều cưỡng-bách ở trên thực là phải, các nước sở dĩ văn minh giàu mạnh có lẽ gốc ở đấy.

Nay ta có thể bàng xin Chính-phủ một vài điều cưỡng bách được không? Việc đi lính chưa nói đến vội, việc học cũng chưa dẫn trình-độ xin cưỡng-bách được.

Nhưng nay có một việc rất cần cho người Nam ta, nên xin Chính-phủ thi-hành luật lệ cưỡng-bách, cứ như thiên-hạ-lệ, việc ấy có thể xin được, Chính phủ vẫn sẵn lòng yêu ta, thì cũng không nỡ chối việc ấy là gì? Thưa là vệ-sinh đấy.

Ai đã ở nhà quê hay đi qua các nơi thôn-già nhiều lần, cũng phải công-nhận rằng : dân quê còn nhiều người chưa biết vệ-sinh, ở các thành-thị nhờ có Chính-phủ săn sóc, nên phố xá có phần sạch sẽ và người tỉnh thành, giao-tiếp nhiều, nên thấy điều xác tiếp tiếp khiến cho hiểu được ít nhiều vệ-sinh. Chứ đến nhà quê, trừ ra số ít nhà giàu-sang, kiến-thức, còn các hạng khác đều không hiểu thế nào là vệ-sinh cả.

Nhân dây ký-giả xin thuật một truyện chính mắt đã trông thấy : là một hôm ký giả đi Đồ-lèo, vì khát nước, phải tìm vào một nhà ở làng Nghĩa-trang, mới vào tới cửa, thấy muỗi bay đặc ở sàn, sàn có nhiều vũng nước, lộn với rơm rạ, trước nhà có một cái bể chứa đầy thứ nước kinh-niên, bên cạnh nhà dùng làm nhà khách ngồi, có cái chuồng bò, bò mẹ bò con vẫy vĩ ở đó, ở chung quanh sân, cũng rơm cũng rạ, linh tinh lác đác, chỗ thì gốc đống, chỗ thì nửa đống, nhìn đến sau cái, chừng sáu đứa, độ mười lăm, mười ba, lên tám lên sáu vân vân, thì đến hai đứa bị chột mắt, còn một đứa lèm nhèm, trông thấy tình cảnh ấy mà giật mình cho nòi-giống, hỏi ra người ta bảo nhà ấy kể vào phú-hộ trong làng, thực tình như thế, ký-giả không dám nói thêm thắt câu nào, thêm thắt cái để oán người mình làm gì.

Ấy cái khuyết điểm vệ-sinh của ta đó, thế

Vì không giữ vệ-sinh, nên nhiều tật bệnh, đau-mắt, ghẻ lở, to-bụng, sốt-rét làm cho mất cả tinh-thần hư cả công việc, cũ gặp bệnh khác có thể làm hại ngay trong giây phút như tả, bệnh hạch vân vân.

Nay muốn bớt các bệnh mà làm cho dân khỏe mạnh, chỉ có một cách, là cưỡng-bách dần-dần phải giữ vệ sinh.

Nên xin với Chính-phủ đặt ra một hạng lính, chỉ coi giữ vệ sinh mà thôi. Xin Chính-phủ cho một số nhiệt thành, đi thanh-tra các thôn quê để xét tình hình các nhà cho biết cái cung cách ăn ở của dân gian trước, khi đã rõ tình hình thế nào, thì làm ra luật lệ cho từng hạng nhà một, bắt phải theo ngay, nhà nào vô hạng nào thì phải theo vệ-sinh hạng ấy, hễng trái luật sẽ phải chịu phạt, nên đặt mỗi làng một toán lính chỉ coi xét canh-phòng về việc ấy, trên của thư lính ấy, sẽ có quan cai trị ở địa hạt và các quan về y-chính đi thanh tra lại, ai phạm luật phải nộp phạt, thì tiền phạt ấy sẽ bỏ vào công quỹ để chi về việc ấy, còn thiếu bao nhiêu, làng chịu một nửa mà Chính-phủ giúp một nửa.

Như thế Nước chỉ khó được vài năm đầu, sau giữ đi, thì dân đã quen, đã hiểu vệ-sinh là thế nào, bấy giờ có thể bỏ lính đi mà giao việc canh-phòng cho chân-phó-lý hương-hội, lý-trưởng tuần-phiên từng trại trong làng được.

Nếu Chính-phủ thấu cái tình ấy, yêu lấy dân, mà thi hành cho, thì tốt bệnh có phần đỡ nhiều, Nhà-nước sẽ bớt được sổ phí-tổn về đường y chính, mà dân-gian sẽ trông kiện hơn thông minh hơn, vì khỏe mạnh hơn lại giúp vệ-sinh được nhiều việc hay hơn, tiến tới có thể dự hơn trước được nhiều. Mong lắm!

Trường-Sơn, Nguyễn-Duy-Tinh

Những điều cấm về việc hôn

Ông quan tòa ở Melbourne là ông F. Graham xét rõ những việc thiệt-hôn trải qua hai mươi năm nay (1903-1923) có nói rằng :

Trong hai mươi năm ấy ông đã kinh nghiệm xem xét mà định mười điều cấm của thanh niên nam nữ như sau này :

Những điều cấm của nữ thanh niên

1. Không nên lấy những người con gái mà không xem sách đọc báo, vì những người ấy là tham dục, thiển mê trong trí não nề chỉ biết nó mà thôi, trừ nó ra thì không có cái gì vui về hơn nữa.

2. Không nên lấy những người con gái vì ham tiền mà đánh bạn, vì những người ấy chỉ tham tiền bạc mà thôi, còn việc gì nó cũng không ham nữa, cho nên tình vợ chồng nó cũng không ấu yếm.

3. Không nên lấy những người con gái mà tự nói ra rằng : « Tôi không đánh bạc, không uống rượu, không hút thuốc phiện, không chơi đĩ, tôi không nghiện gì hết cả. » Vì những người ấy phần nhiều nghiện những cái tệ mạt hơn, hư hơn là chè rượu đĩ hơn.

4. Không nên lấy những người con gái mà cha mẹ mình không thuận gả mình cho, vì theo nhau mà lấy nhau thì trong một trăm phần có sáu mươi lăm phần bỏ nhau.

5. Không nên lấy những người con gái tự khoe rằng tôi không hay chăm tề con, vì những người ấy không thật.

6. Không nên lấy những người con gái kéo nhảy đầm, khéo hát, vì những người ấy trong óc không có gì cả, chỉ ham mê việc hát múa mà thôi.

7. Không nên lấy những người con gái mà ghét các vật trong nhà, vì những người ấy không phải độc ác thì là lụy tử.

8 Không nên lấy những người con gái mà uống rượu giỏi, vì sau này chắc là mắc lên nó.

9. Không nên lấy những người con gái mà cười đợn cha mẹ hoặc người tôn trưởng của nó, vì sau này mình đến lão già, nó cười đợn mình.

10. Con gái trí thức văn học cần ít, thì chưa nên lấy chồng, vì tục ngữ có câu rằng : « Cô dâu 16 tuổi là cô bất hạnh : (tục ngữ Hoa-kỳ).

Những điều cấm của Nam thanh niên

1 Không nên lấy những người con gái hai tay trắng mông mà mẹ nó làm công việc thô lộ, vì những người ấy không phải là người nội trợ.

2. Không nên lấy những người con gái mà không yên phận ở nhà, tí thông đi chơi mỗi ngày một lần, vì nó thật không có tài lo việc nhà.

3. Không nên lấy những người con gái mà hay xem ảnh, hoặc chuyện nhân tình đời xưa, vì sau này có lẽ nó bỏ được mình.

4 Không nên lấy những người con gái không cho mình nói chuyện hoặc thấy mặt cha mẹ nó, vì mình không cần những người già đời lý.

5 Không nên lấy những người con gái mà chỉ biết sắm sửa quần áo thôi vì nó có thể làm cho mình bại sản.

6 Không nên lấy những người con gái không biết lượng lực mà tiêu tiền vì nó hỏ kinh của mình không trọng.

7. Không nên lấy những người con gái mà hay ăn mặc lẹ đẹp, vì rằng hầu sau này một là nó bỏ mình, hai là bắt mình chịu nhục.

8. Không nên lấy những người con gái hay hờn, vì sau chắc có khi làm hại đến danh giá của mình.

9. Không nên lấy những người con gái mà tuổi không vừa nhau, vì ngày sau chắc không có thiên quế.

10. Không nên lấy những người con gái mà không yêu trẻ con, vì những người ấy đều là đại ác.

Tâm-Hồn lại sao.

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Lọ một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ : 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

51, phố Paul-Bert, Hanoi

ĐAU BẮP ĐÙI MỤN - LÁT

DẦU MANG BỊNH NẶNG CŨNG CÓ PHƯƠNG CẦU CỨU

Những bịnh ngoài da, như là : lát khô, lát ướt, lát voi, lát đồng tiền, ghẻ hôm, ghẻ phỏng, ung độc, nó xi ra, chảy nước vàng, chảy mủ, chảy máu. Những người vô phước mà lâm nhằm những máy bịnh đó, rất nặng lòng.

Dầu vậy hỏi người mang mấy bịnh khốn nạn ấy chớ ngã lòng, vì còn phương cứu chữa được.

Thuốc *DÉPURATIF RICHELET* chữa bịnh thần hiệu và một cách mau lẹ (lị chứng, làm cho mấy nhà danh y trong mấy đại-học-đường đều nức nở khen tặng sự hay lạ làng của thuốc *DÉPURATIF RICHELET*, nó làm cho những kẻ mang bịnh khốn nạn ấy đặng an lành, như gặp thuốc tiên ; vì vậy nhiều người bịnh đặng lành rồi cũng như gặp được sự khoái lạc trên đời, sự vui vẻ trong thế.

Hễ máu huyết trong sạch, chuyển vận động đều, thông lưu đặng chảy đều trong ngũ tạng, thì nó làm cho thân thể con người được an nhàn.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trở lại nhà thuốc chính tại ông L. Sellerier ở ngang nhà hát tây, Saigon.

Mỗi trái mua thử thì gởi qua bằng cái Laboratoire de L. RICHELET ở Soirin, 6, Rue de Python, BAYONNE (Basses-Pyrénées).

CUỘC THI Ô-TÔ TRUNG-BẮC KỲ

Hà-nội - Huế khứ hồi

1.300 km. trong 25 giờ 12 phút

(Đồ đồng một giờ 52 km. 240)

(Kể cả những lúc qua phà, lúc đỗ, và lúc lấy nước và dầu xăng)

Đó là cái thì giờ đã công nhận cho một cái xe Berliet 12 mã-lực

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La volonté

Fille d'un brocanteur du quartier du Temple, Melle Félicité Choichillon, à l'âge où les enfants jouent encore à la poupée, s'était associée à son père, mais au lieu de s'en tenir aux habitudes paternelles, c'est-à-dire à l'achat et à la vente de la friperie, de la ferraille et des vieilleries de toutes sortes qui forment le fonds d'un brocanteur du quartier du Temple, elle avait entrepris le commerce de l'or et de l'argent.

Elle avait alors treize ans, et, pour toute instruction elle savait bien, sûrement et rapidement calculer de tête, et à peu près écrire, pourvu que ce ne fût pas en caractères, très fins et qu'elle eût le temps de s'appliquer.

Heureusement pour elle, la nature l'avait douée de ce que l'étude ne donne pas une volonté, qui ne connaissait ni le doute, ni la fatigue, ni le découragement.

Pourvu qu'il achetât sa friperie bon marché et la revendit cher le père Choichillon, satisfait, ne demandait rien de plus à la vie; brocanteur il avait été, brocanteur, il finirait. Sa fille avait d'autres idées en tête des rêves d'enfants si l'on veut, mais qui mieux que l'enfant sait poursuivre et finalement obtenir ce qu'il désire ?

En prenant dans la maison de son père la place de sa mère morte, la petite Félicité, maniant l'argent de la caisse pour la première fois, avait remarqué que ce qui donnait les plus beaux bénéfices, c'était les vieux galons, les vieilles épaulettes les imbales, les fourchettes cassées Cette remarque n'avait point été perdue pour elle en moins de six mois, la boutique de friperie avait été vendue et le père Choichillon n'avait plus acheté que des matières d'or et d'argent.

En moins de trois ans, elle reprit à connaître les métaux au point d'en remontrer au meilleur essayeur.

Dans sa boutique sombre, assise du matin au soir à son comptoir, ayant devant elle ses balances brillantes, cette jeune fille de dix-sept ans livrait bataille aux marchands les plus retors et ne se laissait pas prendre aux histoires les mieux arrangées des recéleurs Sans jamais écrire un mot sur le papier, elle faisait de tête, en quelques secondes, des calculs compliqués et ne se trompait jamais dans ses comptes.

Bientôt la boutique de la rue des Quatre-Fils devint trop petite. Elle loua alors un rez-de-chaussée et, dans les bâtiments annexes qu'elle fit construire, elle installa avec sa fonderie des ateliers d'affinage et de laminage

En huit années, d'un pauvre petit fripier, elle avait fait un industriel qui pouvait ouvrir des crédits à tous les petits fabricants d'orfèvrerie et de bijouterie du quartier du Temple.

Hector Malot,

Có chí thì nên

Cô Félicité Choichillon, là con gái một người bán đồ cũ ở hộ Temple, trong cái tuổi mà con trẻ khác còn chơi tò-he, thì cô ta đã là một tay cổ đông chung phần buôn bán với cha; nhưng cô không theo như lối thường buôn bán của cha, nghĩa là mua đi bán lại quần áo, đồ sắt, và các thứ đồ cũ, — ấy các nhà hàng đồ cũ ở phố Temple, thường chỉ buôn bán có thế thôi, — nhưng cô lại buôn bán đồ vàng đồ bạc kia.

Cô ta bấy giờ mới có 13 tuổi, mà về đường học-hành thì cô chỉ tính tưởng được đúng và chóng, viết chữ tốt lắm thì không viết được, song nếu có thì giờ viết thong-thả, thì cô viết cũng thành chữ.

May thay giời lại phú cho cô được một điều hay mà sự học cũng không thể tạo thành cho được: là cái ý-chí của cô không biết do-dự, không biết mệt nhọc, không biết chán nản bao giờ.

Còn như lão Choichillon, thì miễn là quần áo cũ mua được rẻ, mà bán lại được đắt, thì lão cho là thích rồi, ngoài ra cũng không thiết gì nữa. Từ xưa đến giờ, lão làm nghề bán đồ cũ, mà đến lúc già đời chẳng qua cũng chỉ làm cái nghề ấy thôi. Con gái của lão lại có tư tưởng cao hơn, hay là bảo là có cái mê mộng trẻ con cũng được; nhưng nào ai đã hơn được trẻ con về cái chí muốn làm việc gì, biết cố theo đuổi cho kỳ-cùng chưa ?

Mẹ cô Félicité mất, cô thế chân mẹ buôn bán, cô mới tay hòm thìa khóa lần đầu mà đã nhận ra được rằng trong các thứ hàng, có buôn những lon vàng, ngù vàng cũ, cùng những cốc đồng, rĩa sắt, thì mới kiếm được nhiều lời hơn. Cô nhận được điều ấy không phải là vô ích cho cô đâu: Mới được sáu tháng trời, mà quần áo cũ trong hiệu đã bán đi hết, lão Choichillon chỉ mua toàn những đồ bằng vàng bạc thôi.

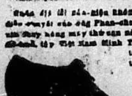
Chưa đầy ba năm mà cô đã biết xem kim khí rất sành, hơn những nhà nghề giỏi.

Cô lên 17 tuổi, từ sáng đến tối ngồi trong cửa hàng tối-tăm, trước mặt bày một bộ cân sáng choang ra tay buôn bán đối địch với những nhà buôn rất khôn ngoan, mà những kẻ bán đồ ăn trộm ăn cắp, dù gian-quyệt thế nào, cô cũng không mắc lừa mua phải. Những việc tính toán rất là khó khăn cô cũng chỉ tính tưởng, chẳng hề dùng bút mực bao giờ, thế mà cũng không khi nào lầm lẫn.

Cửa hàng bao lâu cái cửa hàng ở phố Quatre fils thành ra chật quá, cô bèn thuê từng dưới một nhà kia để mở cửa hàng, và lại làm thêm những nhà phụ để đặt lò đúc, cùng xưởng nấu lọc và xưởng giát kim-khí nữa.

Được tám năm, nhờ về cô mà một nhà buôn quần áo cũ nhỏ, trở nên một nhà kỹ nghệ có thể cấp vốn cho tất cả các lái nhỏ làm nghề kim-hoàn ở hộ Temple.

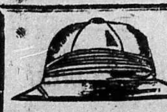
N. V. L.

QUÀ TẾT

Quán địa lời sản-hiệu không biết lấy gì tỏ lòng cảm ơn các ngài, vậy nay xin kính biếu tập điều-truyện của ông Phan-chu-Trinh, nếu ngài nào đã có rồi, khi gửi thư lấy hàng xin cho biết, xin thay bằng mấy thứ sau này tùy ý các ngài chọn: Tập việc ông Phan-bội-Châu, tập Pháp-Việt đề-huề, tập Việt Nam Minh Trí, Việt-Nam Nhân-Đức, Việt-Nam Quốc-Hồn, Việt-Nam Quốc-Túy và tập những tin-tức và các-luận về ông Phan-bội-Châu, ... thương-nước của ông Nguyễn-thượng-Hiền. Nay kính

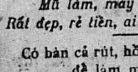
NGUYỄN-TIẾN-HÂM dit THUẬN-THÀNH
Bottier - Chapelier
7, Rue des Caisses Hanoi

CASQUES en LIÈGE
3$, 2$50 ET 1$80

Mũ làm, máy ép, máy viền,
Rất đẹp, rẻ tiền, ai chẳng thích mua!!

Có bán cả rút, hồ cao-su và liège để làm mũ.

KHĂN XẾP
0$70, 1$50 à 2$30

NGUYỄN-NGỌC-LINH
104, Rue du Chanvre, Hanoi
Fabrique à Khâm-thiên
près Gare Hanoi

2037

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Kiếp đoạn trường

I

Gia đình đoàn tụ
Xum họp trúc mai

Tranh treo màn cuốn, đèn nến sáng choang, khói hương nghi ngút, pháo nổ đì đùng, kẻ ra người vào, suốt ngày rộn rịp, khách khứa chật ních, nào ấm pha lê, nào quạt máy, cùng các thứ cao lương mĩ vị bày la liệt trên bàn, chốc chốc lại điểm tiếng khúc khích, cùng tiếng pháo của con trẻ, giữa phố nọ xuất hiện ra một cảnh rất sầm uất . . .

Đó là nhà ai ? Là nhà cụ phán Xuân làm lễ thành hôn cho con giai cả, đang học năm thứ ba trường Bảo-hộ.

Cụ là một người rất đứng đắn siêng năng, lại ngay thẳng, nay cụ đã ngoài ngũ tuần, về nhà an dưỡng. Cụ hiếm hoi chỉ sinh được hai người con giai. Con cả là cậu Lê-sinh người trắng trẻo, tính khí lại cao thượng, có lòng nhân từ quảng đại, cậu học hành chăm chỉ, không hay chơi bời, ngày cứ cắm cúi quyển sách, đêm đến làm bạn với ngọn đèn mờ xanh . . .

Cậu Lê-sinh thuê một nhà tại phố H. G. Nhà cao ráo sạch sẽ, có sân, có gác vườn rộng ao sâu, chăn đệm bẩn hoi, đồ ăn thức dùng đủ cả.

Ông bà cậu Lê sinh nhà tại Hải-phòng cho con ăn học Hanoi, một mình nơi đất khách quê người, mỗi khi rỗi ông bà vẫn gửi thư thăm con luôn.

Còn người con thứ hai, tên gọi Lê Thu, năm nay 15 tuổi, học lớp nhất tại tỉnh nhà.

Một hôm nhân ngày lễ Paques, các trường được nghỉ, Lê-Sinh đang sắm đồ hành lý để sửa soạn về thăm nhà thoạt nhận được bức thư của cụ phán gửi, cậu vội mở thư ra xem, bức thư như sau này :

Haiphong le . . . .

Lê-Sinh con ơi ! Nay thầy mẹ đã già cả, nắng mưa không biết lúc nào, và con nay đã trưởng thành, thầy mẹ muốn kiếm cho con lấy một người vợ hiền, xốc vác giỏi trong việc tề gia nội trợ, nhưng hiềm vì một nỗi, trong bọn quần thoa bây giờ, đã dễ tìm được một người xứng đáng, cho vừa đôi phải lứa chưa. Con phải biết, đời bây giờ trai gái hỗn tạp, chỉ mong những sự giăng hoa; tiểu thuyết con xem đã nhiều, truyện đời con từng đã lắm, chắc con cũng đã hiểu, đến những lẽ ấy, thầy mẹ chẳng nói lắm làm gì.

Con ơi ! Ngày thi sắp tới, con chớ nên ăn chơi dông-dài, để cho thầy mẹ phiền lòng, con khá nên chăm-chỉ việc bút nghiên đèn sách, để một mai chiếm bảng khôi-nguyên, thế là thầy mẹ được thỏa dạ đấy con ạ.

Còn việc hôn-nhân, để đến kỳ nghỉ hè sắp tới này, lúc nào con về sẽ hay. Thằng Lê-Thu em con nó vẫn ăn học như thường, con chớ lo ngại, lúc nào thong thả, con năng viết thư về cho thầy mẹ được yên lòng.

Thân-phụ thủ bút.

Lê-sinh xem xong, bùi ngùi trong dạ phần nào nhớ nhà, nhớ song-thân, bấy lâu xa cách, phần nào nghĩ đến sự hôn-nhân của mình sau này ra thế nào, hay lại sinh ra nhiều điều trắc trở khó khăn. Mặt cậu lúc bấy giờ trông có vẻ tiêu-điều lãnh-đạm, vì từ lúc đi học đến giờ, cậu không biết việc hôn-nhân trai gái là gì cả, Kể những bậc như cậu bây giờ thì đang tuổi ăn chơi, theo bè bạn ham mê đường hoa-nguyệt, nay cao-lâu, mai tửu-quán, dạo phố này, lượn phố nọ, như cậu thì không thế, tính cậu khác người, lúc nào cũng ưa nơi tĩnh mạc, thường ngày nghỉ cậu hay đi du ngoạn nơi thôn-quê, những đền chùa miếu vũ, những nơi danh lam thắng cảnh, cùng chốn sơn-thủy hữu tình, để thưởng lấy cái cảnh thú thiên-nhiên ấy.

II

Chữ mối đưa tình,
Tâm đầu ý-hiệp.

Thời giờ thấm thoắt vùn vụt tên bay, kỳ nghỉ hè đã tới, cái cảnh trường buổi chiều hôm ấy, trông thật sầm-uất, các học-sinh ai cũng có vẻ tươi cười. Còn về phần cậu Lê-sinh, bấy lâu xa cách gia-đình, nay kỳ nghỉ hè đã tới, trong bụng vui mừng xiết kể, định mong ước thế nào cũng về hầm nhà:

Trạnh niềm, nhớ cảnh gia-hương,
Nhớ quê chàng lại tìm đàng thăm quê.

Đêm ấy, cậu dạo chơi phiếm vài vòng xung-quanh vườn hoa, hoặc chơi mát ngoài phố với bè bạn.

Non 11 giờ đêm, cậu mới về thu xếp đồ đạc để mai đi chuyến tàu sớm xuôi Hải-phòng. Tối hôm ấy trằn-trọc suốt đêm, không sao yên giấc.

Tại nhà ga Hanoi, một chàng thiếu niên, tay xách va-ly, bộ da trắng trẻo ăn mặc gọn gàng, đang len chân vào lấy vé. Chàng ấy là ai ? Chắc các độc giả cũng đoán là cậu Lê-sinh đấy. Phải, cậu lấy vé để xuôi Hải-phòng.

Cụ phán Xuân hôm ấy cũng có lên ga đón con, vì cụ có tiếp được thư của cậu Lê-sinh nói hôm ấy thế nào cũng về. Hai người ngồi trên xe trò-truyện, nỗi gần đằng xa, câu chuyện xem rất đằm thắm, tình phụ tử lâu nay cách biệt, bây giờ gặp mặt nhau, lời ăn tiếng nói trông có vẻ nồng nàn.

Về đến nhà, họ hàng gần xa đến thăm đông-đúc. Suốt ba tháng hè, cậu ở tỉnh nhà, gắng công học tập, không tưởng chi đến việc ngoài, nhưng than ôi, chỉ vì câu chuyện sau này, mà chàng hóa ra ngẩn vào ngơ, ăn sầu nằm mối.

Người đâu gặp gỡ làm chi,
Trăm năm biết có duyên gì hay không.

Tại bến sông nọ, phố xá rộng rãi, kẻ buôn người bán tấp nập, trên bờ thời ngựa xe rộn [illegible] dưới nước thuyền bè san sát, cái [illegible] cái xuôi tiếng còi tàu thủy vù vù, tiếng xe chạy rầm rập, trông thật náo nhiệt, hàng quà hàng bánh bày san sát, suốt ngày lúc nào cũng như rêm cối, đó là cảnh tượng trên bờ sông (tại) Hải phòng

Ngày thường cậu Lê-sinh vẫn ra hóng mát nơi bến ấy, cậu cho cảnh sông (là vui hơn cả.

Gần đó tại một cửa hàng kia, trông rất lộng lẫy, bàn ghế sáng choang lúc nào cũng có kẻ ra người vào, khách khứa bạn hàng đông đúc . . .

Đó là nhà ông Bích-Tường vậy. Ông buôn bán thực tài, bạn phường xa gần vẫn mua hàng của ông buôn. Ông là người tử tế, không có tính dối trá lừa người, vì vậy mà hàng ông bán chạy lắm, chả mấy năm đã nức tiếng là nhà Đại-phú thương.

Ông có người con gái tên gọi là Bích lan, tính khí nhu-mì, ăn nói đoan trang đứng đắn.

Cô năm ấy mới đôi chín, mà hình dung trông như quả nhị nẫn. Nhiều nơi đã dạm chỉ xe cầu, như cô cứ một niềm từ chối, đợi vài năm nữa buôn bán cho khá vốn lắm bây giờ sẽ hay.

Cô nhan sắc tuyệt vời, hai con mắt lim dim như cô nhồi phượng, ơ-thờ như lá trời mùa thu đôi mày ngài đen nháy, đôi má phấn hung hung, trông tựa Hằng-nga cung quảng.

Đã :

Làn thu thủy, nét xuân sơn,
Hoa ghen thua thắm liễu hờn kém xanh.

Lại còn :

Thông minh vốn sẵn tư trời
Pha nghề thi họa đủ mùi ca ngâm.

Cô trông nom coi sóc cửa hàng ấy buôn bán ra vào ai là chẳng biết.

Một ngày kia cậu Lê-sinh cũng có vào cửa hàng ấy để sắm sách vở, thoạt thấy dung nhan cô Bích-lan, trong lòng sinh ra mê mẩn, nhưng bụng vẫn làm ngơ như thường; khách mua hàng thì giai anh hùng, bà chủ hiệu lại gái thuyền quyên, thật là giai tài gái sắc xuân đương gặp thì... Từ đó cậu Lê-sinh ruột tằm bối rối như mớ bòng bong, suốt ngày chỉ thầm yêu trộm nhớ, thế mới biết cái chữ « tình » nó làm cho người ta phải mê mẩn, mê mẩn.

Lạ cho cái sóng khuynh thành,
Làm cho đổ quán xiêu đình như chơi.

Nhưng ;

Cánh hồng bay bổng tuyệt vời,
Đã mòn con mắt phương trời đăm đăm !

Còn về phần cô Bích-lan thì sao ? Cô là người thế nào, chắc các độc giả cũng đã biết. Nhưng khốn thay, con ma tình nó đưa đẩy, làm cho cô trông chàng cũng phải ra tình đeo đai.

(còn nữa)

Lạc-thanh Nguyễn-văn-Hợi

Le PARFUM des HUMANITÉS

(Sử-Ký Thanh-Hoa)

Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi Recommandé : 0$30 thứ 2$00 và 0$20 thứ 1$00

BÁN TẠI BẢN QUÁN

Cuộc thi thơ

Của Ngọc-trai-Quyền nữ-sĩ

MMMCMVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khắp cả Tam-kỳ tiếng nổi lừng.
Văn-miếu vẫn còn đèn Khổng-giáo,
Học-đường sắp đổi bóng nho-phong,
Làn van sóng vượt trên sông Nhị,
Mùi đạo hương bay khắp núi Nùng,
Ngọn đuốc văn-minh soi tỏ một,
Nào ai địch lại với tiên rồng,

Hà-bao, Huế

MMMCMVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Thánh-miếu ai xem chẳng nức lòng,
Cảnh cũ hoàng đô lừng cõi Bắc,
Trời riêng đạo mạch vững tưởng Đông,
Tuyết in bia đá Lê, Trần, Lý,
Bóng tỏ gương nga kiếm Nhĩ Nùng,
Thù Tứ dòng văn còn mãi mãi,
Mấy phen dâu bể vẫn như không.

Nguyễn-bang-Tá, Hoàng-văn-Lân
Làng Lam-cầu, Hà-nam

MMMCMVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải bấy xuân thu miếu vẫn sùng,
Ngào-ngát hương trầm trên đất Á,
Nguy-nga điện các dưới trời Đông,
Xây nền đạo-đức chung kim cổ,
Dựng cột cương-thường vững núi sông,
Nền cũ mãi tô thêm vẻ khéo,
Nhờ thầy Âu Mỹ giúp nên công,

MMMCMIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Gương để soi chung giống Lạc-Hồng,
Bao đã trải qua Trần Lê Trịnh,
Đời phen truyền suốt Bắc Nam Trung
Tiếng thơm vẫn giữ lưu muôn thuở,
Bia đá còn ghi sánh núi sông,
Rực rỡ một nền văn-hiến cũ,
Còn trơ như đá vững như đồng,

Song-hương, Bùi-Trùng
phố Gia-lộc, Huế

MMMCMX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thế-kỷ riêng mà Thánh-miếu chung,
Hương-hỏa bốn triều tôn đạo Bắc,
Cương-thường một nước sáng phương đông
Nguồn sông Tứ-thủy chia sông Nhị,
Mạch núi Nê-sơn dẫn núi Nùng.
Nguyên khí trải qua dâu bể mấy,
Bảng vàng bia đá mãi càng trông,

Hồ-hữu-Nguyên
Làng Phú-mỹ, Nghệ-an

MMMCMXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thánh bằng nay luống đứng trông.
Thành đế-vương xưa nền vững chắc,
Đàn thi-lễ cũ dấu tôn sùng,
Tỏ vừng nhựt-nguyệt trời Trung-quốc,
Mở hội văn-minh cõi Á-đông,
Muôn thuở cương-thường in đạo Khổng
Quản bao Tần Hán lúc ô-long,

Đinh-Thiều, Quảng-nam,

MMMCMXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu Khổng nhìn xem luống chạnh lòng
Nguồn đạo chảy xa dòng Tứ-thủy.
Khói hương thơm nức núi Nùng phong,
Khuê-văn dọi khắp giời đông Á,
Gương nhựt soi chung giống Lạc-Hồng,
Trải mấy triều nay bia tạc đấy,
Mỹ Âu mưa gió vững như đồng,

MMMCMXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Nhìn miếu Văn-tuyên sốt động lòng,
Nùng Nhĩ cảnh bia nền tổ-quốc,
Lễ thi sân để tiếng nho-phong,
Gió mưa mấy trải hương còn đượm,
Non nước dầu thay đạo chẳng cùng.
Khuyên nhủ những người chơi cửa thánh
Tùy thời nên giữ chữ trung-dung,

MMMCMXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng xưa nay vẫn kính sùng,
Kia nước Nhĩ-hà chung sóng lặn,
Này bia Lê tổ dấu rêu phong,
Giữa trời gương nhựt càng soi tỏ,
Ngoài cửa gió Âu để thổi lồng,
Còn nước còn non còn miếu nọ,
Vững còn Khổng-giáo giữa phương Đông

Hồ-Tứ, Quảng-nam

(Còn nữa)

SẠN-NHIÊN-ĐÀI

Nay mai sẽ diễn

GIAI ANH HÙNG,
THUA GÁI THUYỀN QUYÊN

Tuồng cải-lương soạn theo lối cải-lương Nam-kỳ. Các vai đào kép trong vở hát này toàn là những tay tài tử ở ngoài vào đóng giúp. Các điệu hát câu ca câu ngâm, rất hợp với đàn nhị không sai chút nào, nghe rất là vui tai, luyện tập rất là công phu.

Đã lâu nay bản hội không diễn lại vở hát cải lương « Quá chơi nên phải » và vở « Tạo hóa liêu nhân » các quý khách ở các tỉnh cứ gửi thư về bảo diễn lại. Vậy nay bản hội xin lĩnh ý định đến tối thứ tư 2 Juin (22 tháng 4 ta) thì diễn lại tích « Quá chơi nên phải » và tối thứ sáu 4 Juin 1926 (24 tháng 4 ta) diễn lại tích « Tạo hóa liêu nhân ». Hai vở hát cải-lương này soạn theo lối Nam-kỳ, Trung-kỳ và Bắc-kỳ như ngâm, ca, lý. Soạn giả là M. Phạm-ngọc-Bảo xin tình-nguyện ra đóng vai chính và sẽ lại có một vài tay tài tử khác vào hát giúp nữa. Trong các giờ hạ màn thay cảnh và giờ nghỉ sẽ có một bọn tài tử chuyên về việc âm nhạc để diễn các vở hát cải lương nay mai bản hội sắp đem ra khai diễn sẽ vào giúp Bản hội để họa các bài ca, ngâm, nghe rất là hay và vui tai. Xin các ngài giữ chỗ trước kẻo hết

Bản hội xin có lời kính cáo để liệt quý biết rằng vở « Gươm-nữ-hiệp » là vở chèo cải lương thì đến tuần lễ sau sẽ đem ra khai diễn, Trong vở hát này có phụ thêm nhiều bài hát cải lương soạn theo lối mới.

Tối thứ tư 2 Juin 1926

QUÁ CHƠI NÊN PHẢI ? ? ? ! ! !

Vở hát cải lương soạn theo lối Nam-kỳ, Trung kỳ và Bắc kỳ. Soạn giả xin tình nguyện ra đóng vai chính và có một vài tay tài tử cũng xin vào hát giúp, Trong giờ hạ màn và giờ nghỉ sẽ có một âm nhạc riêng vào họa các bài ca cải lương, nghe rất là hay và vui tai. Xin các quý khách giữ chỗ trước kẻo hết.

Tối thứ năm 3 Juin 1926

KIM ỐC CHỨ KIỀU

3006

LAN-PHƯƠNG

79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp để chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nút chai (liège) đủ các lối. Hàng gửi lĩnh hóa giao ngân, nhưng phải gửi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhân

Nhiễu tây. . . . . 3$80 - 3$00 | Lượt, . . 2$50 - 2$00 - 1$80 - 0$60

Mũ nút chai : 3$00 - 2$50

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

hoặc 500.000, hoặc 200.000, hoặc 100.000 quan

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
5 lô.	50.000 quan

Tiền rút số tám kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576